

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart, het invoeren van een apart EU-ETS2, netbeheer en energie-efficiëntie

DAMES EN HEREN,

SAMENVATTING

Via dit zesde verzameldecreet worden aanpassingen doorgevoerd aan het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) en het Energiedecreet van 8 mei 2009. Het gaat voornamelijk om aanpassingen met betrekking tot de uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart en het invoeren van een apart EU-ETS2, en aanpassingen die betrekking hebben op het netbeheer, energie-efficiëntie en de afbouw van de afhankelijkheid van fossiele energiebronnen:

- Richtlijn 2023/959 van 10 mei 2023 voorziet in een uitbreiding van het EU-ETS naar scheepvaart en introduceert een afzonderlijk ETS voor gebouwen, wegvervoer en aanvullende sectoren (ETS2). Om deze wijzigingen om te zetten, wordt een decretaal kader gecreëerd via wijzigingen aan titel VIII van het DABM. De lijst van definities wordt onder andere aangevuld en er worden twee nieuwe hoofdstukken ingevoegd voor scheepvaart en ETS2.
- Een aantal decretale gunstmaatregelen die de aansluiting van WKK op het distributienet begunstigen vanaf 1 januari 2025 worden afgeschaft.
- Het voorontwerp van decreet voorziet ook in het creëren van een decretaal kader ter omzetting van artikel 5 en 6 van de richtlijn (EU) 2023/1791 aangaande de leidende rol voor de publieke sector op het gebied van energie-efficiëntie en de voorbeeldfunctie van de gebouwen van overheidsinstanties.
- Wat netbeheer betreft wordt een nieuw decretaal kader met betrekking tot distributieveiligheid (aardgas, elektriciteit, thermische energie) ingevoegd, wordt de verplichting dat de distributienetbeheerders jaarlijks een investeringsplan bij de regulator moeten indienen versoepeld naar tweejaarlijks, wordt een nieuwe verplichting ingevoerd met betrekking tot het indienen van een databeheersplan, worden de regels aangaande de productie van elektriciteit en thermische energie door de distributienetbeheerders gewijzigd. Ook bevat het voorontwerp van decreet regels met betrekking tot wat de netbeheerders dienen te doen bij niet-communicerende digitale meters en wordt bepaald dat een leverancierswissel binnen de 24u enkel kan bij netgebruikers met een digitale meter.
- Voorts wordt het Energiedecreet van 8 mei 2009 gewijzigd teneinde meer transparantie te bieden op het vlak van de toekenning van groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten en garanties van oorsprong. Aangezien de VREG als parlementaire instelling niet onder het toepassingsgebied valt van het decreet van 19 november 2021 tot oprichting van een Vlaams subsidieregister en de VREG een decretaal vastgesteld geheimhoudingsplicht heeft, is er momenteel immers geen transparantie en openheid met betrekking tot dergelijke steun. Dit wordt thans geremedieerd zodat ook aangaande deze steun aan ondernemingen de nodige publieke transparantie zal worden verschaft.
- Er wordt een rapporteringsverplichting met betrekking tot waterstof ingevoerd.
- Tot slot wordt met betrekking tot de administratieve sanctie voor energiefraude verduidelijkt dat de sanctie per inbreuk geldt,, en wordt de maximumboete voor het niet voldoen aan de renovatieverplichting

gedifferentieerd op basis van de aard van het gebouw (niet-residentieel versus residentiële bouweenheid).

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Inleiding

A. Aanpassingen aan het DABM

De herziening van de richtlijn 2003/87/EG tot vaststelling van een systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Unie (de ETS-richtlijn) is onderdeel van het Europese Fit for 55 pakket. Dit pakket geeft invulling aan de Europese klimaatdoelen die streven naar tenminste 55% netto broeikasgasemissiereductie in 2030 ten opzichte van 1990 en netto klimaatneutraliteit tegen 2050, zoals vastgelegd in Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit. Om de aangescherpte reductiedoelstelling tegen 2030 en klimaatneutraliteit tegen 2050 te bereiken, werd het EU-ETS aangepast via een herziening van de ETS-richtlijn.

De gewijzigde ETS-richtlijn voorziet onder andere in een uitbreiding van het bestaande EU-ETS voor vaste installaties en luchtvaart (hierna: ETS1) naar maritiem vervoer en introduceert ook een afzonderlijk nieuw ETS voor emissies van het energetische gebruik van brandstoffen in de sectoren gebouwen, wegvervoer en aanvullende sectoren (hierna: ETS2). Voor het ETS2 worden aparte emissieplafonds vastgesteld en aparte emissierechten geveild, waardoor ook de prijsvorming van ETS1 en ETS2 verschillend zal verlopen. De Europese wetgever benadrukt echter wel dat er belangrijke parallellen zijn tussen de twee systemen op vlak van onder andere de werkwijze, monitoring, rapportage, verificatie, veiling en handhaving.

ETS scheepvaart

Emissies van maritiem vervoer bedragen 3 tot 4% van de emissies van de EU. Om de decarbonisatie van deze sector te versnellen, werd Richtlijn 2003/87/EG gewijzigd, zodat maritiem vervoer wordt opgenomen in het EU-ETS. De implementatie van het EU-ETS scheepvaart heeft principieel betrekking op de bescherming van het leefmilieu. De verruiming van het EU-ETS tot scheepvaart heeft als doel de emissies van schepen te verminderen en zo bij te dragen aan de klimaatinspanningen van Europa en het Vlaamse Gewest. Bevoegdheidsrechtelijk binnen België komt de bevoegdheid inzake bescherming van het leefmilieu het Vlaamse Gewest toe. Artikel 6, §1, II, eerste lid, 1° BWHI bepaalt dat de gewesten bevoegd zijn inzake "de bescherming van het leefmilieu, onder meer die van (...) de lucht tegen verontreiniging en aantasting". Het Vlaamse Gewest kan deze materiële bevoegdheid aanwenden om met betrekking tot het EU-ETS inzake scheepvaart regelgevend op te treden. De artikelsgewijze toelichting van artikel 1 houdt de verdere bespreking van de toewijzing van ETS scheepvaart aan het Vlaamse Gewest in.

De uitbreiding van het EU-ETS tot scheepvaart is van toepassing op de helft van de emissies van schepen die reizen uitvoeren en aankomen in een haven onder de jurisdictie van een lidstaat vanuit een haven buiten de jurisdictie van een lidstaat, alsook op de helft van de emissies van schepen die reizen uitvoeren vanuit een haven onder de jurisdictie van een lidstaat en aankomen in een haven buiten de jurisdictie van een lidstaat, en op alle emissies van schepen die reizen uitvoeren en aankomen in een haven onder de jurisdictie van een lidstaat vanuit een haven onder de jurisdictie van een lidstaat, alsook op alle emissies van schepen die zijn aangemeerd in een haven onder de jurisdictie van

////////////////////////////////////
////////

een lidstaat. Emissies worden voor scheepvaart begrepen als koolstofdioxide (CO₂) en vanaf 2026 ook methaan (CH₄) en distikstofoxide (N₂O).

De verplichting tot inlevering van emissierechten onder het ETS wordt geleidelijk ingevoerd. Voor het jaar 2024 moet voor 40% van de emissies emissierechten worden ingeleverd en voor het jaar 2025 wordt dit 70%. Scheepvaartmaatschappijen zullen voor het jaar 2026 een aantal emissierechten moeten inleveren dat overeenkomt met de volledige geverifieerde emissies die zij hebben gerapporteerd.

Een scheepvaartmaatschappij wordt gedefinieerd als de scheepseigenaar of als een andere organisatie of persoon, zoals de manager of de rompbevrachter, die de verantwoordelijkheid voor de exploitatie van het schip van de scheepseigenaar heeft overgenomen en die er, bij het aangaan van die verantwoordelijkheid, mee heeft ingestemd alle door de Internationale Veiligheidsmanagementcode voor de veilige exploitatie van schepen en voor verontreinigingspreventie voorgeschreven taken en verantwoordelijkheden over te nemen. Hoewel de scheepvaartmaatschappij steeds de verantwoordelijke entiteit blijft voor de verplichtingen die worden opgenomen in het nieuwe hoofdstuk IIIbis, wordt wel voorzien in een recht op terugbetaling. Dit recht op terugbetaling wordt ingevoerd voor de scheepvaartmaatschappij wanneer de eindverantwoordelijkheid voor de aankoop van de brandstof, of de exploitatie van het schip, of beide, wordt overgenomen door een andere entiteit dan de scheepvaartmaatschappij op grond van een contractuele regeling. De scheepvaartmaatschappij heeft in dat geval recht op de terugbetaling van de kosten die voortvloeien uit het inleveren van emissierechten. De terugbetaling gebeurt door de entiteit die de eindverantwoordelijkheden contractueel heeft overgenomen.

Op Europees niveau worden de scheepvaartmaatschappijen toegekend aan de lidstaten aan de hand van de criteria bepaald in artikel 3octies septies van de ETS-Richtlijn. Het Vlaams Gewest zal de bevoegde autoriteit zijn voor de scheepvaartmaatschappijen die aan België worden toegewezen op basis van volgende criteria, opgenomen in de ETS-richtlijn:

- 1) Voor de scheepvaartmaatschappij geregistreerd in het Vlaamse Gewest. De Europese Commissie moet een lijst publiceren en deze regelmatig actualiseren waarin de bevoegde lidstaat wordt bepaald voor scheepvaartmaatschappijen die binnen het toepassingsgebied van ETS scheepvaart vallen. Om tussen de gewesten de bevoegde autoriteit te bepalen wordt ook gekeken naar de plaats van registratie. Deze verwijst hier naar de plaats waar de scheepvaartmaatschappij haar maatschappelijke zetel heeft. Het Vlaamse Gewest zal dus bevoegd zijn voor de scheepvaartmaatschappijen met maatschappelijke zetel in het Vlaamse Gewest.
- 2) Voor de scheepvaartmaatschappij niet geregistreerd in een lidstaat van de Europese Economische Ruimte (hierna: EER) maar waarvan de schepen in de voorgaande vier monitoringjaren het vaakst havens hebben aangedaan die onder de territoriale bevoegdheid van het Vlaamse Gewest vallen tijdens reizen vanuit een haven onder de jurisdictie van een lidstaat van de EER naar een aanloophaven buiten de jurisdictie van een lidstaat van de EER en omgekeerd, alsook voor reizen vanuit een aanloophaven onder de jurisdictie van een lidstaat van de EER naar een aanloophaven onder de jurisdictie van een lidstaat van de EER.
- 3) Voor scheepvaartmaatschappijen die niet geregistreerd zijn in een lidstaat van de EER en die in de laatste vier monitoringjaren geen enkele reis hebben uitgevoerd die binnen het punt 2) beschreven toepassingsgebied valt, maar waarvan een schip zijn eerste reis die wel binnen dat toepassingsgebied valt, heeft gestart of beëindigd in het Vlaamse Gewest.

Elke scheepvaartmaatschappij met schepen die onder het toepassingsgebied van het EU ETS vallen, moet elk jaar een bepaalde hoeveelheid emissierechten inleveren die gelijk is aan hun totale hoeveelheid geverifieerde emissies gedurende het voorgaande

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

kalenderjaar. De Vlaamse Regering zal in overeenstemming met de ETS-richtlijn voor deze inleververplichting van emissierechten nadere regels bepalen.

Naast de wijziging van de ETS-richtlijn werd ook Verordening (EU) 2015/757 op Europees niveau gewijzigd om te voorzien in de bewakings-, rapportage- en verificatieregels die nodig zijn voor een uitbreiding van het EU-ETS tot maritieme vervoersactiviteiten. Het voorontwerp van decreet voorziet de grondslag voor de verdere implementatie van Verordening (EU) 2015/757 in het Vlaams Gewest.

De bepalingen met betrekking tot ETS scheepvaart moeten vanaf 2024 van toepassing zijn en bijgevolg uiterlijk op 31 december 2023 zijn omgezet.

ETS2

Naast het uitbreiden van het bestaande EU-ETS naar scheepvaart, wordt ook een apart emissiehandelssysteem opgezet voor emissies afkomstig van verbranding van brandstoffen voor energetisch gebruik in de sectoren van gebouwen, wegvervoer en aanvullende sectoren. De implementatie van dit aparte ETS2 wordt, net als ETS vaste installaties, gekoppeld aan de gewestelijke bevoegdheid inzake leefmilieu. Artikel 6, §1, II, eerste lid, 1° van de BWHI bepaalt namelijk dat de gewesten bevoegd zijn inzake "*de bescherming van het leefmilieu, onder meer die van (...) de lucht tegen verontreiniging en aantasting*". De artikelsgewijze bespreking van artikel 1 geeft een uitgebreide uitleg waarom ETS2 gewestelijk wordt omgezet en geïmplementeerd.

Het toepassingsgebied van ETS2 wordt in bijlage III bij de ETS-richtlijn gedefinieerd en moet samen worden gelezen met de definitie van uitslag tot verbruik en de definities van de drie voormelde sectoren. Het gaat concreet om de uitslag tot verbruik van brandstoffen die worden gebruikt voor de verbranding in de gebouwensector, de wegvervoerssector en aanvullende sectoren. Uitslag tot verbruik moet worden begrepen zoals gedefinieerd in artikel 6, §2 van de wet van 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen. Hierin wordt bepaald dat onder "uitslag tot verbruik" wordt verstaan:

- het onttrekken, met inbegrip van het onregelmatig onttrekken, van accijnsgoederen aan een accijnsschorsingsregeling;
- het voorhanden hebben van accijnsgoederen buiten een accijnsschorsingsregeling wanneer over die goederen geen accijnzen zijn geheven overeenkomstig de toepasselijke bepalingen van het gemeenschapsrecht en de nationale wetgeving;
- de productie, met inbegrip van onregelmatige productie, van accijnsgoederen buiten een accijnsschorsingsregeling;
- de invoer, met inbegrip van onregelmatige invoer, behoudens indien de accijnsgoederen bij invoer onmiddellijk onder een accijnsschorsingsregeling worden geplaatst.

Verder wordt de gebouwensector in de ETS-richtlijn, alsook in het voorontwerp van decreet, gedefinieerd als volgt: de emissiebronnen "commercieel institutioneel" (brongecategoriecode 1A4a), "voor bewoning bestemd" (brongecategoriecode 1A4b) alsook "warmtekrachtkoppelingen" (brongecategoriecode 1A1a ii) en "warmtecentrales" (brongecategoriecode 1A1a iii), voor zover zij warmte produceren voor eerstgenoemde categorieën, hetzij rechtstreeks, hetzij via stadsverwarmingsnetten, in overeenstemming met de IPCC-richtsnoeren inzake nationale broeikasgasinventarissen van 2006. De wegvervoerssector wordt in de ETS-richtlijn, alsook in het voorontwerp van decreet, gedefinieerd als volgt: de emissiebron "wegvervoer" (brongecategoriecode 1A3b), met uitzondering van het gebruik van landbouwvoertuigen op verharde wegen, in overeenstemming met de IPCC-richtsnoeren inzake nationale broeikasgasinventarissen van 2006. Tenslotte worden de aanvullende sectoren in de ETS-richtlijn, alsook in het voorontwerp van decreet, gedefinieerd als volgt: de emissiebronnen "bewerkende en verwerkende industrie en bouw" (brongecategoriecode 1A2) en "energie-industrieën"

////////////////////////////////////
////////

(brongecategoriecode 1A1), met uitzondering van "warmtekrachtkoppelingen" (brongecategoriecode 1A1a ii) en "warmtecentrales" (brongecategoriecode 1A1a iii) die behoren tot de gebouwsector, in overeenstemming met de IPCC-richtsnoeren inzake nationale broeikasgasinventarissen van 2006. "IPCC" staat voor de Intergouvernementele Werkgroep inzake Klimaatverandering, die richtsnoeren kan vastleggen.

Voor deze sectoren is het niet mogelijk om, zoals bij ETS vaste installaties en luchtvaart wordt gedaan, het punt van regulering vast te stellen op het niveau van de entiteiten die rechtstreeks broeikasgassen uitstoten. Om deze reden werd in de richtlijn gekozen om te kijken naar de uitslag tot verbruik van brandstoffen die worden gebruikt voor verbranding in de gebouwsector, wegvervoerssector en aanvullende sectoren om de gereguleerde entiteit te bepalen. Deze gereguleerde entiteit wordt bijgevolg bepaald aan de hand van Richtlijn (EU) 2020/262, die voorziet in een controlesysteem voor alle hoeveelheden tot verbruik uitgeslagen brandstoffen met het oog op de betaling van accijnzen. Richtlijn (EU) 2020/262 werd in België omgezet door de wet van 22 december 2009 betreffende algemene regeling inzake accijnzen. Om de gereguleerde entiteit te bepalen wordt in de definitie van de gereguleerde entiteit een cascadesysteem uitgewerkt met verwijzingen naar de wet van 22 december 2009.

De gereguleerde entiteit onder ETS2 moet vanaf 2025 over een broeikasgasvergunning beschikken en over een monitoringplan om de emissies te monitoren. Bovendien zal voor het jaar 2024 een rapportering moeten plaatsvinden van historische emissies. De gereguleerde entiteiten moeten vanaf 2026 de emissies rapporteren van het voorgaande jaar. De Vlaamse Regering kan verdere regels bepalen voor deze vergunningsplicht, alsook voor de monitoring en rapportering van de emissies en voor de verificatie van die rapporten. Ook kan de Vlaamse Regering voorzien in vereenvoudigde monitorings-, rapportage- en verificatiemaatregelen voor gereguleerde entiteiten waarvan de jaarlijkse emissies die overeenstemmen met de hoeveelheden tot verbruik uitgeslagen brandstoffen minder dan 1 000 ton CO₂-equivalent bedragen overeenkomstig de in artikel 14, lid 1 van de Richtlijn 2003/87/EG bedoelde uitvoeringshandelingen.

Vanaf 2028 moeten de gereguleerde entiteiten emissierechten inleveren voor emissies van het voorgaande jaar. De Europese Commissie kan de introductie van de verplichting tot inlevering van emissierechten met een jaar uitstellen in geval van uitzonderlijk hoge energieprijzen indien aan bepaalde voorwaarden is voldaan, zoals vermeld in artikel 30 duodecies van de ETS-richtlijn. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor overdracht, inlevering, toewijzing en annulering van emissierechten.

Deze bepalingen moeten uiterlijk op 30 juni 2024 omgezet zijn, aangezien de regels inzake bewaking, rapportage, verificatie en vergunningverlening voor de ETS2-sectoren van toepassing zijn vanaf 1 januari 2025, en er voldoende tijd vereist is voor een ordelijke uitvoering. Bij wijze van uitzondering moet de verplichting tot rapportage over historische emissies voor ETS2-sectoren uiterlijk op 31 december 2023 zijn omgezet, aangezien die verplichting betrekking heeft op de emissies in het jaar 2024.

Sanctiemechanisme van toepassing op ETS scheepvaart en ETS2

Tot slot wordt het sanctiemechanisme van het Vlaams Gewest en uitgevoerd door het VEKA dat reeds van toepassing is op exploitanten van BKG-installaties en vliegtuigexploitanten wanneer deze niet aan de inleververplichting voldoen, uitgebreid naar scheepvaartmaatschappijen en gereguleerde entiteiten.

B. Aanpassingen met betrekking tot het Gerechtelijk Wetboek & het Energiedecreet van 8 mei 2009

////////////////////////////////////
////////

1.1. Aardgasaansluitingen

In artikel 4.1.16 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 is nog een maatregel opgenomen die de aansluiting op aardgas (bv. bij netuitbreiding of netversterking op vraag van de klant) financieel faciliteert. Er wordt naar aanleiding van de actualisatie van het Vlaams energie- en klimaatplan 2021-2030, zoals principieel door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 12 mei 2023, voorgesteld om deze maatregel vanaf 1 januari 2025 stop te zetten. Dit betekent niet dat een aardgasaansluiting vanaf die datum niet meer mogelijk is (aan de voorwaarden van artikel 4.1.16/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt immers niet geraakt¹), maar wel dat men, als men een aansluiting of netuitbreiding bij een verkaveling wil doorvoeren, dan de reële kostprijs zal moeten betalen.

1.2. Stopzetten van de subsidiëring van de elektriciteits- en aardgasaansluitingen voor nieuwe WKK

In artikel 7.3.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 zijn nog een aantal maatregelen opgenomen die de aansluiting van WKK, waaronder de aansluiting op aardgas, subsidiëren. Het gaat om een beperking van de aansluitkosten (zowel elektriciteit als aardgas) van productie-installaties voor elektriciteit uit warmtekrachtinstallaties. Er wordt - mede naar aanleiding van de actualisatie van het Vlaams energie- en klimaatplan 2021-2030, zoals principieel door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 12 mei 2023 - voorgesteld om die maatregelen vanaf 1 januari 2025 stop te zetten. Wat de WKK's betreffen die nog in aanmerking komen voor warmtekrachtcertificaten en/of groenestroomcertificaten, zal deze kost een element vormen bij het bepalen van de op het project van toepassing zijnde onrendabele top.

1.3. Veiligheidsmaatregelen bij de distributie van aardgas, elektriciteit en thermische energie

De Raad van State stelde in haar advies nr. 70.190/VR dat overeenkomstig artikel 6, §1, VII, eerste lid, b), van de BWHI blijkbaar dat veiligheidsmaatregelen betreffende de installaties die de netactiviteit van gasdistributie ondersteunen, tot de bevoegdheid van de gewesten moet worden gerekend, en dat federaal sinds de BWHI niet langer hiervoor bevoegd is. Tot dit advies werd er door zowel de federale overheid als de gewesten van uitgegaan dat de veiligheid van gasdistributie een federale materie was.

Het voormelde advies nr. 70.190/VR van 8 november 2021 werd door de federale overheid pas in de loop van 2023 aan de gewesten bezorgd met de boodschap dat zij niet langer zouden instaan voor dergelijke veiligheid (ook niet te velde qua handhaving) op distributieniveau, wat ze tot op heden deden. Het is dan ook noodzakelijk dat hierover een eigen gewestelijk regelgevend kader wordt opgesteld.

Parallel hiermee worden ook gelijkaardige rechtsgronden gecreëerd met betrekking tot de distributie van elektriciteit, warmte en koude. Een gelijkaardige redenering als die de Raad van State met betrekking tot aardgas voerde kan immers op grond van artikel 6, §1, VII,

---

¹ Conform artikel 4.1.16/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 voorzien de aardgasdistributienetbeheerders voor residentiële gebouwen en niet-residentiële gebouwen waarvoor vanaf 1 januari 2025 een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aangaande nieuwbouw worden aangevraagd niet meer in een aansluiting op het aardgasdistributienet. Voor dergelijke type gebouwen waar vóór die datum al een omgevingsvergunning werd aangevraagd kan evenwel nog steeds op het aardgasdistributienet worden aangesloten. Die laatste categorie gebouwen zal dus vanaf 1 januari 2025 niet langer kunnen genieten van het voordeel uit artikel 4.1.16 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

////////////////////////////////////
////////

eerste lid, a) en d) van de BWHI ook met betrekking tot die specifieke energievormen worden doorgetrokken.

1.4. *Netbeheer: productie van elektriciteit door de netbeheerders*

Artikel 4.1.8/1, §2, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 stelt dat een distributienetbeheerder, zijn werkmaatschappij, en hun dochtervennootschappen die rechtspersoonlijkheid hebben, geen activiteiten ondernemen voor de productie van *energie*, behalve om het energieverbruik van de eigen gebouwen te dekken en niet mogen participeren in een rechtspersoon die actief is in de productie van energie. Van dit verbod is de productie om het energieverbruik van de eigen gebouwen van die rechtspersoon te dekken uitgesloten. De decreetgever vond het immers niet billijk dat een te strikte toepassing van de Europese regels zou betekenen dat de netbeheerders zelfs geen zonnepanelen op hun eigen bouwpark zouden mogen leggen. Er wordt voorgesteld om dit iets breder te herformuleren en dit niet tot het energieverbruik van de eigen gebouwen te beperken maar om productie voor alle eigen energieverbruik toe te laten (bv. voor opladen van eigen elektrische voertuigen,...). Tevens wordt er parallel op dit punt qua toepasselijke regels ook naar meer eenvormigheid gestreefd tussen de enerzijds elektriciteitsdistributienetbeheerders en anderzijds de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.

1.5. *Netbeheer: productie van thermische energie door de distributienetbeheerders*

Artikel 4.1.8/1, §2, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 stelt dat een distributienetbeheerder, zijn werkmaatschappij, en hun dochtervennootschappen die rechtspersoonlijkheid hebben, geen activiteiten ondernemen voor de productie van *energie*. Het begrip "energie" is ruimer dan elektriciteit en omvat bijvoorbeeld ook thermische energie. Daarom is in het tweede en derde lid een afwijkende regel opgenomen waardoor de distributienetbeheerders tijdelijk bij de opstart van een warmtenet productieactiviteiten met betrekking tot thermische energie kunnen ondernemen.

Die afwijkende regeling met betrekking tot activiteiten voor de productie van thermische energie wordt thans aangepast. Dit betekent dat de netbeheerder niet langer door een beperkt tijds kader is gebonden, maar dat de netbeheerder, zijn werkmaatschappij of hun dochtervennootschappen die rechtspersoonlijkheid hebben gedurende tien jaar die activiteiten met betrekking tot thermische energie kunnen ondernemen en dat die termijn vervolgens op basis van een grondig onderbouwde motivatie telkens met zestig maanden verlengd kan worden. De gecumuleerde looptijd van de verlengingen kan echter nooit de originele afschrijvingstermijn die van toepassing is op de betrokken activa overschrijden.

Deze verlenging van de rol van de netbeheerder is noodzakelijk voor co-investeringen om projecten gemakkelijker te starten en om een meer 'level playing field' te creëren. De Vlaamse Regering bepaalt conform artikel 4.1.8, §2, derde lid, *in fine* van het Energiedecreet van 8 mei 2009 de nadere regels aangaande de uitvoering van deze uitzondering en zal naar de toekomst toe in dit kader ook expliciet rekening moeten houden met de gevolgen voor marktwerking.

1.6. *Netbeheer: investeringsplannen*

Conform artikel 4.1.19 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 moet het investeringsplan van de distributienetbeheerders jaarlijks worden ingediend bij de VREG maar moet de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit dit slechts tweejaarlijks doen. Er wordt voorgesteld die termijnen te uniformiseren naar tweejaarlijks.

////////////////////////////////////
////////

Ook wordt voorgesteld om de inschatting van de langetermijntrends bij de opmaak van het investeringsplan op één welbepaald punt te verduidelijken. De netbeheerder zou hierbij ook rekening moeten houden met onder meer de potentiële bijdrage van elektrische voertuigen en, specifiek, slim en bidirectioneel laden aan de flexibiliteit van het energiesysteem. Deze verduidelijking ligt in lijn met de uitvoering van de verordening (EU) 2023/1804 van 13 september 2023 betreffende de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen en tot intrekken van Richtlijn 2014/94/EU (hierna: AFIR-verordening²). De verwachting blijft dat de netbeheerder ook terdege rekening houdt met andere relevante lange termijntrends zoals evolutie van hernieuwbare energie, warmtepompen, isolatiegraad van woningen, ...

Voorts wordt voorgesteld om het investeringsplan van de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit meer te aligneren op dat van de distributienetbeheerders.

Tot slot wordt voorgesteld om ook, los van het investeringsplan, de netbeheerders te verplichten ook een databeheersplan op te stellen.

1.7. Transparantie groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten en garanties van oorsprong

Conform respectievelijk artikel 7.1.4 en 7.1/1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 worden de door de VREG toegekende groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten en garanties van oorsprong geregistreerd in een centrale databank. Aangezien de VREG als parlementaire instelling niet onder het toepassingsgebied valt van het decreet van 19 november 2021 tot oprichting van een Vlaams subsidieregister en de VREG een decretaal vastgesteld geheimhoudingsplicht heeft, is er momenteel geen transparantie en openheid met betrekking tot dergelijke steun. Het lijkt dan ook dienstig om het Energiedecreet van 8 mei 2009 aan te passen om ook in dit kader aangaande deze steun aan ondernemingen de nodige publieke transparantie te verschaffen.

1.8. Omzetting artikel 5 van richtlijn (EU) 2023/1791: leidende rol voor de publieke sector op het gebied van energie-efficiëntie

Artikel 5 van de nieuwe richtlijn energie-efficiëntie voorziet in een leidende rol voor de publieke sector op het gebied van energie-efficiëntie. De lidstaten zorgen ervoor dat het totale finaal energieverbruik van alle overheidsinstanties samen jaarlijks met minstens 1,9% wordt verminderd ten opzichte van 2021. De lidstaten kunnen ervoor kiezen het openbaar vervoer of de strijdkrachten uit te sluiten van die verplichting. De vermindering van het energieverbruik van het openbaar vervoer en de strijdkrachten is indicatief en kan nog steeds in aanmerking worden genomen voor het nakomen van de verplichting, zelfs als deze is uitgesloten van de referentiewaarde uit hoofde van dit artikel.

Er wordt voorgesteld om voor die omzetting decretaal een kaderregeling op te nemen en de Vlaamse Regering hierbij een delegatie te geven om de concrete energie- en/of CO₂-reductieverplichtingen vast te leggen.

1.9. Omzetting artikel 6 van richtlijn (EU) 2023/1791: voorbeeldfunctie van de gebouwen van overheidsinstanties

---

² Verordening (EU) 2023/1804 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen en tot intrekking van Richtlijn 2014/94/EU.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

Artikel 6 van de nieuwe richtlijn energie-efficiëntie voorziet voorts in een voorbeeldfunctie van de gebouwen van overheidsinstanties. Dit betekent dat jaarlijks minstens 3% van de totale vloeroppervlakte van verwarmde en/of gekoelde gebouwen die eigendom zijn van overheidsinstanties, wordt gerenoveerd om minstens te worden getransformeerd tot bijna-energie neutrale gebouwen of emissievrije gebouwen.

De lidstaten kunnen kiezen welke gebouwen in de renovatieverplichting van 3% moeten worden opgenomen, met inachtneming van de kosteneffectiviteit en de technische haalbaarheid bij de keuze van de te renoveren gebouwen. De lidstaten kunnen echter bepalen dat de renovatieverplichting niet geldt voor sociale woningen als een dergelijke renovatie niet kostenneutraal is of zou leiden tot een huurverhoging voor de personen die in een dergelijke woning wonen, tenzij deze huurverhoging niet hoger is dan de kostenbesparingen op de energiefactuur. Wanneer overheidsinstanties een gebouw gebruiken dat zij niet bezitten, onderhandelen zij met de eigenaar, met name wanneer zij een triggerpunt bereiken, zoals de vernieuwing van huurcontract, wijziging van het gebruik, aanzienlijke reparatie- of onderhoudswerkzaamheden, met als doel contractuele clausules vast te stellen opdat het gebouw ten minste een bijna-energie neutraal gebouw of een emissievrij gebouw wordt.

De lidstaten kunnen evenwel voor de volgende categorieën gebouwen minder strenge eisen stellen: a) gebouwen die officieel beschermd zijn als onderdeel van een als zodanig aangewezen omgeving, dan wel vanwege hun bijzondere architectonische of historische waarde, voor zover de toepassing van bepaalde minimumeisen inzake energieprestaties hun karakter of aanzicht op onaanvaardbare wijze zou veranderen; b) gebouwen die eigendom zijn van de strijdkrachten of de centrale overheid en nationale defensiedoelinden dienen, uitgezonderd individuele woonruimten en kantoorgebouwen voor de strijdkrachten en ander personeel in dienst van de nationale defensieautoriteiten; c) gebouwen die worden gebruikt voor erediensten en religieuze activiteiten. De lidstaten kunnen ook besluiten een ander gebouw niet te renoveren tot vereiste niveau indien zij van oordeel zijn dat het technisch, economisch of functioneel niet haalbaar is om dit gebouw om te vormen tot een bijna-energie neutraal gebouw. Indien zij daartoe besluiten, tellen de lidstaten de renovatie van dat gebouw niet mee voor de naleving van de vastgelegde eis.

Er wordt voorgesteld een decretale kaderregeling op te stellen waarbij de Vlaamse Regering de overheidsinstanties vanaf 2025 verplicht om jaarlijks een energiebesparing te realiseren die minstens equivalent is aan de energiebesparing door renovatie van minstens drie procent van de totale bruikbare vloeroppervlakte van verwarmde en/of gekoelde gebouwen die openbare besturen in volle eigendom, erfpacht of opstal hebben, tot een nader door de Vlaamse Regering te bepalen minimaal energieprestatieniveau. Tevens wordt aan de Vlaamse Regering delegatie gegeven om – in overeenstemming met de uitzonderingsgevallen uit de richtlijn - in uitzonderingen op de verplichting te voorzien.

1.10. Overige aanpassingen

Verder bevat het voorontwerp van decreet regels met betrekking tot wat de netbeheerders dienen te doen bij niet-communicerende digitale meters en wordt – naar analogie met wat reeds in Brussel en Wallonië van toepassing is - bepaald dat een switch binnen de 24 uur enkel kan bij netgebruikers met een digitale meter. Tevens worden de regels aangaande de vaststelling/afbakening van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit op scherp gesteld.

In artikel 3.1.3, eerste lid, 1° van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt een punt v) ingevoegd, punt v) kent de VREG een bijkomende toezichthoudende en controlerende taak
////////////////////////////////////
////////

toe. Dit conform de uitvoering van de AFIR-verordening. Ook wordt via een punt w) verduidelijkt dat de regulator ook een rol te spelen heeft bij het toezicht op de naleving van codes van goede praktijk en vrijwillige akkoorden die met betrekking tot de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt worden gesloten met marktpartijen.

Ook wordt in artikel 4.3.3, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een taalkundige aanpassing doorgevoerd teneinde de coherentie tussen verschillende verplichtingen te bevorderen.

Verder wordt voorgesteld om de verkoop van geïnjecteerde groene stroom door een actieve afnemer op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit en in een appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw aangesloten op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit ook mogelijk te maken.

Om het Vlaamse beleid ter ondersteuning van het gebruik van waterstof te kunnen monitoren en teneinde te kunnen voldoen aan Europese rapporteringsverplichtingen, wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om rapporteringsverplichtingen op te leggen aan elke beheerder van een waterstofleiding of -net in het Vlaamse Gewest en aan elke gebruiker, producent en leverancier van waterstof. Zolang de Vlaamse Regering geen dergelijke verplichtingen heeft opgelegd, worden overgangsmaatregelen voorzien.

Tot slot wordt artikel 11.2.3, §2/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 opgeheven en bevat het voorontwerp van decreet een aanpassing met betrekking tot de administratieve geldboetes in geval van energiefraude, en wordt de maximumboete voor het niet voldoen aan de renovatieverplichting gemoduleerd op basis van de aard van het gebouw (niet-residentieel versus residentiële gebouweenheid).

2. Bevoegdheidsdelegatie

In de volgende artikelen van het voorontwerp van decreet wordt een delegatie aan de Vlaamse Regering gegeven om verdere uitvoeringsmaatregelen te nemen:

- Artikel 8: de Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen over de overdracht, inlevering en annulering van emissierechten van scheepvaartmaatschappijen, conform de Richtlijn 2003/87/EG;
- Artikel 10: de Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen over de monitoring en rapportering van emissies van schepen en de verificatie van die rapporten, conform hoofdstuk II en III van de MRV-verordening;
- Artikel 12: de Vlaamse Regering kan het toepassingsgebied van hoofdstuk III ter, ingevoegd bij artikel 11, aanvullen, conform artikel 30 undecies, lid 1 van de Richtlijn 2003/87/EG;
- Artikel 13: de Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen over de monitorings-, rapportage en verificatiemaatregelen die de gereguleerde entiteiten moeten nemen, conform de Richtlijn 2003/87/EG;
- Artikel 14: de Vlaamse Regering kan de voorwaarden en procedure bepalen met betrekking tot de aanvraag, geldigheid, inhoud, toekenning, wijziging, annulering en opheffing van een broeikasgasvergunning, conform de Richtlijn 2003/87/EG;
- Artikel 15: de Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen over de overdracht, inlevering, toewijzing en annulering van emissierechten, conform de Richtlijn 2003/87/EG.
- Artikel 22, 23 en 31: het goedkeuren van de codes met betrekking tot veiligheid bij de distributie van aardgas, elektriciteit en thermische energie;
- Artikel 27: de Vlaamse Regering kan de termijn vaststellen waarbinnen de distributienetbeheerder een communicatieprobleem bij een digitale meter moet

////////////////////////////////////
////////

oplossen. De Vlaamse Regering kan criteria opleggen voor de evaluatie van technische en economische haalbaarheid

- Artikel 40: de Vlaamse Regering legt energiebesparings- en/of CO₂-besparingsdoelstellingen vast voor de openbare besturen;
- Artikel 42: de Vlaamse Regering legt een energiebesparingsverplichting vast voor het gebouwenpark van openbare besturen;
- Artikel 46: de Vlaamse Regering kan uitzonderingen op het toepassingsgebied van de inventaris, vermeld in artikel 12.3.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, bepalen.

3. Toezicht en handhaving

Er wordt voor de nieuwe verplichtingen aangaande energiebesparing voor openbare besturen voorzien in een decretale sanctieregeling waarbij het VEKA aan openbare besturen die in gebreke blijven administratieve geldboeten kan opleggen.

Wat de verplichtingen met betrekking tot de veiligheidscodes met betrekking tot de veiligheid van het distributienet, het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit of een warmte- of koudenet, valt de handhaving van de naleving ervan onder de bevoegdheid van de VREG (cfr. de artikelen 13.3.1 en 13.3.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009).

Het sanctiemechanisme dat bepaalt dat het VEKA een boete kan opleggen aan de exploitant van een BKG-installatie of vliegtuigexploitant die niet aan de inleververplichting van emissierechten heeft voldaan, wordt uitgebreid zodat dit sanctiemechanisme ook van toepassing is op scheepvaartmaatschappijen en gereguleerde entiteiten.

II. TOTSTANDKOMINGSPROCEDURE

II.1. GEZAMENLIJK ADVIES VAN DE MINARAAD EN DE SERV

De SERV en der MINA-raad werden op 27 oktober 2023 namens de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, verzocht over het voorliggende voorontwerp van decreet hun advies te verstrekken binnen een termijn van dertig dagen. Er werd binnen die termijn geen advies ontvangen.

De MINA-raad en de SERV gaven pas op respectievelijk 8 en 11 december 2023 hun goedkeuring aan een gezamenlijk advies over het voorliggende voorontwerp van decreet. In het advies beperken de Raden zich tot het bespreken van vijf punten uit het voorontwerp van decreet:

- Wat de aanpassingen met betrekking tot ETS2 en ETS Maritiem betreffen, beperken de Raden zich tot een samenvatting van het nieuwe Europese kader en stellen ze dat de implementatie van dit nieuwe emissiehandelssysteem een zorgvuldige impactanalyse en een krachtig management vereist, ten einde voor de diverse doelgroepen ongewenste effecten te kunnen vermijden of milderden, en om voor eenieder voldoende mogelijkheden te verschaffen om de gewenste energietransitie daadwerkelijk door te voeren. De Raden stellen echter dat ze wat betreft de Vlaamse implementatie van dit Sociaal Klimaatfonds en van het eigen flankerend en ondersteunend beleid evenwel op een ander moment nog een advies uitbrengen.

Hiervan wordt akte genomen.

- De Raden staan principieel positief over afschaffing tegemoetkoming voor gasaansluiting, gasboilers en WKK, maar willen dat integreren in bredere

////////////////////////////////////
////////

defossiliseringskalender voor de gebouwensector. Zo willen de Raden ook duidelijkheid over de rol van warmtepompen, warmtenetten en (eventueel tijdelijk) WKK in deze transitie.

Hiervan wordt akte genomen. Er kan wat de visie rond de rol van warmtepompen, warmtenetten en WKK in deze transitie worden verwezen naar de actualisatie van het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030, waarin die technologieën aan bod komen.

In dit kader werd ook de visienota *Warmteplan 2025* op 10 december 2021 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Dit plan bevat 26 maatregelen om de omslag te maken naar duurzaam verwarmen en het vergroenen van energiedragers, en richt zich op acties over financiële ondersteuning en optimalisatie van de steunefficiëntie, diverse acties over het stimuleren van duurzaam verwarmen, minimumaandeel hernieuwbare energie, warmtenetten, lokale warmteplannen, acties over onderzoek, communicatie en verdere opvolging van het plan. Het plan is opgezet als een rollend actieplan waarbij tijdens de uitvoering van het plan gerealiseerde acties wegvallen en nieuwe acties die noodzakelijk blijken om de beleidsdoelstelling te realiseren, worden toegevoegd. Voor de opvolging en uitvoering van acties in het Warmteplan en voor detectie van mogelijke nieuwe maatregelen is een beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking binnen de Vlaamse Overheid opgezet.

Tot slot zullen de door de Raden aangehaalde technologieën wat betreft gebouwen ook nog worden geïmpacteerd door de lopende herziening van de Europese energieprestatierichtlijn die momenteel aan de gang is.

- De Raden vrezen dat er via de transparantieverplichting met betrekking tot de groenestroomcertificaten, warmte-krahtcertificaten en garanties van oorsprong eenzijdig zal gefocust worden op de kosten en niet op de economische, ecologische en maatschappelijke meerwaarden. Bovendien kan deze vorm van transparantie volgens de Raden de confidentialiteit van bepaalde bedrijven ondermijnen. Daarom pleiten de Raden voor een beter evenwicht tussen 'transparantie' en 'confidentialiteit' rond groenestroomcertificaten en warmte-krahtcertificaten.

Op dit advies wordt niet ingegaan. Er dient te worden vastgesteld dat het pleidooi van de Raden in feite zou leiden tot minder transparantie over de groenestroomcertificaten, warmte-krahtcertificaten en garanties van oorsprong. Deze transparantieplicht is echter gebaseerd op de filosofie en type van gegevens die met betrekking tot andere subsidies reeds zijn gevat door het decreet van 19 november 2021 'tot oprichting van een Vlaams subsidieregister'. De door de Raden geuite kritieken zijn echter niet geheel consistent: ze zijn gelet op de inhoud van de toch wel gelijkaardige verplichtingen evenzeer op dat subsidieregister van toepassing, maar er dient te worden vastgesteld dat de SERV in haar advies van 14 juni 2021 die transparantie-aanpak met betrekking tot dat subsidieregister juist grotendeels ondersteunde. Meer nog: de SERV pleitte in haar voormelde advies van 14 juni 2021 er de facto zelfs voor om van de gegevens uit het subsidieregister *open data* te maken!³ Het is dan ook opvallend te moeten vaststellen dat de SERV in het thans voorliggende advies eerder een retrograde beweging maakt wat betreft de transparantie van subsidies en andere vormen van ondersteuning door de Vlaamse overheid.

---

³ Zie Parl. St. Vlaams Parlement (2021-2022), St. 936/1, p. 46.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

- De Raden merken op dat er, naar aanleiding van nieuwe klimaat- of energiegerelateerde regelgeving, waaronder voorliggende verzameldecreet, meer (bijkomende) taken terecht komen bij het VEKA. Daarom vragen de SERV en Minaraad om bij dit voorontwerp van decreet gehoor te geven aan de vraag van de Inspectie van Financiën en dus een inschatting te maken van de nood aan eventueel bijkomend personeel. Daarnaast bevelen de Raden aan om de druk op de personeelscapaciteit bij de Vlaamse energie- en klimaatadministraties op te volgen en de adequaatheid ervan als belangrijk aandachtspunt te hebben bij de overgang naar een nieuwe Vlaamse Regering en bijhorend Regeerakkoord.

De Vlaamse Regering heeft in het verleden reeds inspanningen gedaan om het VEKA te versterken en zal dit ook naar de toekomst toe als een belangrijk werkpunt blijven beschouwen o.a. in het licht van de omzetting van de verschillende richtlijnen die voortvloeien uit het Fit for 55 pakket. De noodzakelijke bijkomende personeelsinzet zal echter worden vastgesteld op het moment dat er duidelijkheid bestaat over het concrete bijkomende takenpakket.

Er wordt akte genomen van het feit dat de Raden dit ook een belangrijk aandachtspunt vinden richting het volgende Vlaamse Regeerakkoord. Het VEKA zal in dat kader een nauwkeurige inschatting maken van de bijkomende personeelsnoden, zowel op beleidsmatig- als ondersteunend vlak (IT, HR, juridisch en financieel). Deze oefening valt uiteraard buiten de scope van het voorliggende voorontwerp van decreet.

- De Raden staan positief tegenover het gewijzigde schema van het indienen van investeringsplannen (tweejaarlijks i.p.v. jaarlijks) door de netbeheerders.

Hiervan wordt akte genomen.

II.2. ADVIES VAN DE VREG

De VREG verleende diens advies op 24 november 2023. In het advies maakte de VREG de hierna volgende opmerkingen:

- De VREG stelt dat het inderdaad nuttig is dat wordt voorzien in de mogelijkheid dat ook de elektriciteitsdistributienetbeheerders een initiatiefrecht hebben in het kader van het actueel houden van de afbakening van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Die afbakening is inderdaad geen statisch gegeven, en een regelmatige update is volgens de regulator dan ook opportuun.

Hiervan wordt akte genomen.

- De VREG heeft geen bedenkingen bij het breder herformuleren van de bestaande regeling uit artikel 4.1.8, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en het eenvormiger maken van de verplichtingen ter zake van enerzijds elektriciteitsdistributienetbeheerders en anderzijds de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. De VREG heeft echter wel bedenkingen bij de uitbreiding van de mogelijkheid uit artikel 4.1.8, §2 voor de netbeheerders om activiteiten te ondernemen inzake thermische energie. De VREG meent immers dat warmteproductie geen kerntaak is voor de distributienetbeheerders.

Op grond van artikel 31, lid 10 van richtlijn (EU) 2019/944 komt het bepalen of de distributienetbeheerders het recht hebben om "netwerken die geen elektriciteitsnetwerken zijn" te bezitten, te ontwikkelen, te beheren of te exploiteren toe aan de lidstaat en niet aan de regulator. De richtlijn bepaalt echter niet in

////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////////

concreto wat dan dergelijke "netwerken" zijn en laat de bepaling van de scope en omvang ervan in het kader van subsidiariteit over aan de lidstaten zelf.

In tegenstelling tot elektriciteit en aardgas geldt er voor thermische energie geen *unbundling* en is bij thermische energie de infrastructuur van het netwerk op vlak van leidingen en productie-infrastructuur verweven. Onder het ontwikkelen, beheren of exploiteren van een "thermisch net" dient dan ook te worden verstaan een warmte- of koudenet inclusief productie- en backup-infrastructuur en de bijhorende ondersteunende diensten. De Vlaamse Regering zal dit in uitvoering van artikel 4.1.8/5 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 verder verduidelijken als zij bepaalt welke "andere netwerken" de distributienetbeheerders mogen "bezitten, ontwikkelen, beheren of exploiteren".

- De VREG meent dat het toezicht op de regelingen aangaande de toepassing van de nieuwe regels met betrekking tot de veiligheid van het aardgasdistributienet, elektriciteitsdistributienet en het warmte- en koudenet geen taak voor de regulator is. Zij meent hiervoor over geen kennis of capaciteit te beschikken. Zij vraagt om hierover met de federale overheid een samenwerkingsakkoord te sluiten.

Vooreerst kan het voorstel van de VREG om met de federale overheid hierover een samenwerkingsakkoord te sluiten niet worden gevolgd. Volgens de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof kan via een samenwerkingsakkoord immers geen abdicatie van bevoegdheden worden gedaan en het betreft hier volgens de Raad van State een exclusieve gewestbevoegdheid. Uit contacten met de federale overheid blijkt overigens dat er op dat niveau de duidelijke wil is om zich zelfs wat betreft toezicht van de bestaande veiligheidsverplichtingen met betrekking tot distributienetten volledig uit deze materie terug te trekken. De federale overheid wenst dan ook om naar de toekomst ter zake geen enkele rol meer op te nemen.

Zoals in de memorie van toelichting reeds is vermeld, betreft dit een overgangsfase veroorzaakt door de nieuw onderkende bevoegdheden en wordt een analyse voorbereid over de implementatie van een permanentere toezichtsregeling.

Dat de regulator vandaag geen kennis of capaciteit heeft aangaande veiligheid van het distributienet geldt echter evenzeer voor andere Vlaamse bestuursinstanties. Aangezien de bevoegdheidstoewijzing met betrekking tot veiligheid onverwacht uit nieuwe adviespraktijk van de Raad van State tot stand is gekomen, is er ook binnen de bredere Vlaamse overheid vandaag immers op dat vlak geen enkele specifieke kennis aanwezig. De VREG is wel de decretaal aangeduide toezichtinstantie voor het naleven van alle bepalingen aangaande netbeheer, waaronder volgens de Raad van State ook de veiligheidsaspecten vallen, zodat zij totdat wordt overgaan tot een andere regeling, de toezichthouder *by default* is .

Dat de vaststelling en controle van veiligheidsvereisten volgens de regulator geen taak is die Europeesrechtelijk voorbehouden is voor de regulator, is op zich geen argument om de regulator een bepaalde bevoegdheid niet te geven. De vierde Elektriciteitsrichtlijn voorziet immers in toezichtstaken voor de regulator inzake de zekerheid en betrouwbaarheid van het net. Hieronder kunnen ook veiligheidsaspecten worden verstaan aangezien dat volgens de Raad van State een accessorium is bij de bevoegdheid van netbeheer.

Er moet op dat punt volgens de VREG echter een onderscheid gemaakt worden tussen veiligheid van het net in de zin van zekerheid en betrouwbaarheid van het net (wat in het Engels volgens de VREG aangeduid wordt als "security" van het net) en de veiligheid van het net ten aanzien van personen of zaken (wat in het Engels

////////////////////////////////////
////////

volgens de VREG aangeduid wordt als "safety"). De technische reglementen bevatten volgens de VREG enkel bepalingen rond de veiligheid van de netten, in de zin van "security". De verantwoordelijkheid voor de "safety" van de netten wordt in de technische reglementen volgens de VREG juist bij de netbeheerders gelegd.

Er dient te worden opgemerkt dat de VREG in haar advies dan duidelijk op dit punt niet consistent is. Als de VREG immers naar eigen zeggen geen bevoegdheid heeft met betrekking tot veiligheid in de zin van "safety", dan heeft zij ook geen bevoegdheid om via het Technisch Reglement daaromtrent specifiek de verantwoordelijkheden over "safety" bij de netbeheerders te leggen. Nochtans heeft zij op dit punt via het Technisch Reglement hierover expliciet gelegifereerd⁴.

Tot slot dient te worden opgemerkt dat de stelling van de VREG dat de voorgestelde regeling de VREG en zijn bestuurders "onnodig bloot zou stellen aan juridische en financiële risico's" niet wordt onderbouwd of gestaafd. Het is overigens ook niet duidelijk waarin dat zou verschillen ten opzichte van de situatie van andere publiekrechtelijke rechtspersonen die door de Vlaamse overheid zijn opgericht en daarbij met belangrijke taken van algemeen belang zijn belast (bv. OVAM en sanering, enzovoort).

Er wordt dan ook voorgesteld om het voorontwerp van decreet op dit punt voorlopig niet aan te passen.

- De VREG stelt voorts dat zij voor zichzelf geen adviserende rol nodig acht met betrekking tot de ontwerpen van veiligheidscodes. Te meer daar volgens de VREG haar technische reglementen geen bepalingen bevatten aangaande veiligheid en er dus de facto geen sprake kan zijn van mogelijke interferentie tussen enerzijds het technisch reglement en anderzijds de veiligheidscode.

Hiervan wordt akte genomen en de desbetreffende bepalingen zullen in die zin worden aangepast.

- De VREG staat positief ten opzichte van de opheffing van de beperking van de aansluitingskosten voor aardgas en nieuwe WKK en meent dat dit correcte maatregelen zijn in het licht van de energietransitie.

Hiervan wordt akte genomen.

- De VREG meent dat de investeringsplannen inderdaad beter tweejaarlijks kunnen worden opgesteld. De VREG pleit echter om de timing van het nieuwe databeheersplan af te stemmen op die van de investeringsplannen. De VREG vraagt om de voorziene aanpassing van de timing voor beslissing, meer bepaald de timing om bijkomende informatie op te vragen, te herbekijken.

Met het advies aangaande de timing van het investeringsplan en het databeheersplan wordt rekening gehouden. Beide plannen dienen dan ook in hetzelfde jaar (en voor het eerst in 2025) te worden ingediend. Over het databeheersplan dienen de distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit wel in het jaar volgende op de goedkeuring aan de minister voor 1 oktober een rapport over de uitvoering ervan te bezorgen.

- De VREG is volgens het advies niet overtuigd van de noodzaak of meerwaarde van het wijzigingsvoorstel aangaande de niet-communiserende meter. Daar waar de VREG stelt dat In het technisch reglement distributie elektriciteit (TRDE) reeds

---

⁴ Zie bijvoorbeeld artikel 1.5.3 van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

duidelijke bepalingen opgenomen zijn omtrent de mate van uitleesbaarheid van digitale meters en hoe daarmee moet worden omgegaan door de distributienetbeheerders, zowel bij plaatsing van de meter als nadien, in de marktprocessen, zal de regulator het TRDE in lijn dienen te brengen met deze nieuwe decretale bepalingen. Voor wat betreft het element dat de nieuwe regeling een stap achteruit is, kan gerepliceerd worden dat een dergelijke afzwakking ook de bedoeling is. Er wordt inderdaad opgelegd dat de netbeheerder een oplossing voor een niet-communiquerende meter alleen moet uitvoeren als de distributienetgebruiker erom vraagt. Er is geen reden om maatschappelijke kosten te maken om ervoor te zorgen dat een meter afdoende communiceert om kwartiergegevens uit te lezen als de desbetreffende netgebruiker hiervoor geen vragende partij is, of geen diensten gebruikt waarvoor een dergelijke fijne granulariteit van uitlezing noodzakelijk is. De nieuwe bepaling doet in regel geen afbreuk aan het recht van een netgebruiker om alle functionaliteiten van een goed communiquerende meter te gebruiken gezien deze de netbeheerder kan verzoeken het probleem op te lossen. Wel voorziet het ontworpen artikel in gevallen waarbij er geen technisch en economisch haalbare oplossing is. Men kan van de distributienetbeheerder niet verwachten een communiquerende meter te plaatsen op aansluitpunten waar zelf telecomoperatoren – tot wier corebusiness dit behoort – geen 4G dekking voorzien. Er anders over oordelen zou inhouden dat de distributienetbeheerder zelf telecommunicatiemasten zou moeten oprichten om die leemten overal in te vullen, wat buiten de kerntaken van de distributienetbeheerder ligt en qua materie overigens onder de federale residuaire bevoegdheid met betrekking tot telecom valt.

- De VREG stelt in haar advies ook dat een deel van het aantal digitale elektriciteitsmeters dat niet communiceert niet onder spanning staat en is dus niet-actief is. Deze niet-actieve meters hebben dus geen op te lossen communicatieproblemen. Volgens recente cijfers zijn er volgens de VREG ongeveer 1,8% niet-actieve meters binnen de 2,9% niet-communiquerende meters. Als de niet-actieve meters inbegrepen is in het voorgestelde maximaal percentage niet-communiquerende meters, lijkt het niet realistisch te eisen dat de netbeheerder het aantal niet-communiquerende digitale elektriciteitsmeters onder 3% houdt.

Met de voorgestelde nieuwe regeling worden inderdaad enkel de actieve maar niet-communiquerende meters bedoeld. Dit zal zo in het voorontwerp van decreet worden verduidelijkt.

- De VREG merkt op dat de goedkeuring van het voorliggende voorontwerp van decreet ten vroegste verwacht worden in de loop van 2024 waardoor de eerste publicatie van de opgelegde cijfers op basis van wat thans in het voorontwerp van decreet is opgenomen dus wellicht pas op 31 januari 2025 zal dienen te gebeuren.

De VREG haalt hier een terecht punt aan. Er zal daarom in het voorontwerp van decreet worden voorzien in een specifieke overgangsmaatregel om alsnog sneller de gegevens voor het eerst publiekelijk ter beschikking te stellen.

- De VREG merkte op dat de Vlaamse Regering recent principieel instemde met een voorontwerp van decreet waarin de overdracht voorzien is van de toekenning van steuncertificaten en garanties van oorsprong en het beheer van de centrale databank hiervan van VREG naar het VEKA. De publicatieverplichting zal in lijn moeten gebracht worden met deze overdracht. De VREG merkt verder op dat zij deze gegevens niet kan publiceren als zij niet meer instaat voor deze taken.

////////////////////////////////////
////////

Hiervan wordt akte genomen, maar er dient te worden opgemerkt dat dit in het ontwerp van decreet houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de kerntaken van de VREG in functie van de hervorming tot één overkoepelende Vlaamse nutsregulator reeds is ondervangen. Via het voormelde ontwerpdecreet worden in artikel 7.1.4 en 7.1/1.1 van het Energiedecreet de benaming VREG "telkens" vervangen door de benaming "VEKA". Dit betekent dus dat ook deze nieuwe taak automatisch mee zal verschuiven naar het VEKA op het moment dat deze taken worden overgedragen.

Er dient voorts te worden opgemerkt dat de inwerkingtreding van het ontwerpdecreet, waarnaar de VREG verwijst, is gedelegeerd aan de Vlaamse Regering en dat de concrete datum van de overdracht van het beheer van de databanken van de VREG aan het VEKA dan ook nog niet is vastgesteld.

- De VREG merkt op dat op 31 januari nog niet alle steuncertificaten en garanties voor de productie tijdens het voorgaande jaar zullen zijn toegekend, o.a. omwille van vertraging bij rapporteringen, rechtzettingen...

Dit is een evidente vaststelling. De rapportage in deze actieve openbaarheid zal immers steeds een "foto" vormen van de toestand op basis van de op 31 januari beschikbare gegevens en die gegevens zullen vervolgens op basis van nieuw beschikbaar gekomen informatie bij volgende rapporteringen moeten worden aangepast of geüpdatet. Het gaat daarbij niet enkel over aanpassingen omwille van verlate toekenningen van bijvoorbeeld certificaten, maar ook doordat de regelgeving voorziet in de mogelijkheid om in bepaalde gevallen reeds toegekende certificaten in te trekken.

- De VREG ondersteunt het de vooropgestelde wijziging met betrekking tot een leverancierswissel binnen 24 uur aangezien een leverancierswissel binnen de 24 uur niet steeds mogelijk is zonder een communicerende meter, en aangezien het bepalen van de wisselmeterstand niet steeds eenduidig kan gebeuren op deze korte termijn. De VREG merkt op dat het uitdrukkelijk verzoek van de afnemer om het technische proces van verandering op een latere datum te laten ingaan, aan zijn nieuwe leverancier moet overgemaakt worden en niet als een contractuele afspraak kan aangegaan zijn met de bestaande leverancier.

Hiervan wordt akte genomen.

Tot slot deed de VREG in haar advies een aantal eigen beleidsvoorstellen tot regelgevende aanpassing van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Zo stelde de VREG voor om:

1. In uitvoering van de AFIR-verordening⁵ de VREG een nieuwe taak te geven en haar aan te stellen als zijnde verantwoordelijk voor het uitvoeren van de beoordelingen en het aanduiden van mogelijke passende maatregelen, vermeld in de leden 3 en 4 van artikel 15 van die verordening.

Bijkomend stelt de VREG voor om de netbeheerder op te leggen om bij de inschatting van de langetermijntrends voor de opmaak van zijn investeringsplan, ook rekening te houden met de potentiële bijdrage van elektrische voertuigen, en meer specifiek bidirectioneel laden aan de flexibiliteit van het energiesysteem, de vermindering van de gebruikers- en systeemkosten en de toename van het aandeel van hernieuwbare elektriciteit in het elektriciteitssysteem.

⁵ Verordening (EU) 2023/1804 van 13 september 2023 betreffende de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen en tot intrekking van Richtlijn 2014/94/EU

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

Hiermee kan worden ingestemd.

2. Een aanvulling te doen van artikel 4.2.1, §2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 om de VREG een meer solide rechtsbasis moeten kunnen geven om in de technische reglementen, ter facilitering van meerdere leveringscontracten voor afname en (zuivere) vermarkting van injectie, de nodige technische en operationele regels uit te werken.

Het wordt niet opportuun geacht om op dit advies in te gaan. In de vijfde herziening van de EU Elektriciteitsrichtlijn wordt gesteld dat de lidstaten erop moeten toezien dat alle afnemers vrij zijn om op hetzelfde moment over meer dan één elektriciteitsleveringscontract te beschikken, en dat afnemers daarom recht hebben op meer dan één meet- en factureringpunt voor het centrale aansluitpunt voor hun terrein. Daarnaast is er in de Elektriciteitsverordening ook een nieuw artikel dat de 'dedicated measurement device', 'specifieke meettoestel' of DMD introduceert. Dit gaat over een submeter of meter die verbonden is met een toestel of ingebed is in een toestel (bv. een warmtepomp) dat flexibiliteitsdiensten levert. De gegevens uit dit 'specifiek meettoestel' kunnen gebruikt worden door distributienetbeheerders en transmissienetbeheerders in het kader van flexibiliteitsdiensten. Zowel voor meerdere elektriciteitsleveringscontracten als voor flexibiliteitsdiensten zullen dus submeters gebruikt kunnen worden waarvoor de nodige technische en operationele regels uitgewerkt dienen te worden. Het verschaffen van meer solide rechtsbasis zal dan ook gebeuren bij het omzetten van de Richtlijn wanneer ook duidelijk zal zijn welke keuzes het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering zelf al gemaakt hebben en voor welke elementen nog bepalingen in het TRDE moeten worden opgenomen.

3. De VREG meent dat zij niet de geschikte entiteit is om ook aangaande geschillen over de prerogatieven van de netbeheerder, zoals opgenomen in het Energiedecreet van 8 mei 2009, te bemiddelen⁶. De VREG meent dat dergelijke geschillen dienen te worden beslecht via de gerechtelijke weg, te meer daar voor een aantal van deze rechten de netbeheerder een met de betrokken zakelijk gerechtigde overeengekomen vergoeding betalen, waarover bij betwisting de vrederechter bevoegd is.

Vooreerst dient te worden opgemerkt dat de VREG in zijn voorstel het probleem niet kwantificeert en het dus niet duidelijk is hoe vaak de VREG met deze kwestie wordt geconfronteerd. De Vlaamse Regering kan dan ook momenteel geen oordeel vellen over hoe omvangrijk en dringend deze kwestie is, en of dit überhaupt een probleem voor de werking van de VREG vormt. Verder worden de bepalingen aangaande de geschillenbeslechtsprocedures echter volledig herwerkt en herschreven via het voorstel van decreet aangaande de Vlaamse nutsregulator⁷ zodat het niet opportuun wordt geacht dit item via dit voorontwerp van decreet te gaan regelen. De aanpassingen van de bepalingen aangaande geschillenbeslechting

---

⁶ De artikelen 4.1.23 tot en met 4.1.25 Energiedecreet van 8 mei 2009 en de artikelen 4/1.1.7 tot en met 4/1.1.9 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Het gaat om de wettelijke erfdienstbaarheden die de netbeheerder geniet voor het aanbrengen van uitrustingen voor bovengrondse lijnen, het plaatsen elektrische lijnen onder private eigendommen, afhakken van boomtakken, rooien van bomen, ... Het gaat ook om de mogelijke aanleg, boven of onder private onbebouwde gronden, van elektrische lijnen of aardgasleidingen; dit evenwel na een verklaring van openbaar nut door de Vlaamse Regering. Ten slotte kan de netbeheerder ook – binnen een door de Vlaamse Regering gecreëerd kader en procedures - beslissen wanneer het van algemeen nut is om installaties in of op private onroerende goederen te plaatsen.

⁷ Voorstel van decreet van *Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck over de operationalisering van een Vlaamse Nutsregulator* (zie Parl. St. Vlaams Parlement 2022-2023, 1797/1)

////////////////////////////////////
////////

dienen dan ook eerder op coherente wijze in het kader van dat voorstel van decreet te worden bekeken.

II.3. ADVIES VAN DE AFDELING WETGEVING VAN DE RAAD VAN STATE

[BESPREKING ADVIES]

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid zoals bedoeld in artikel 6, §1, II en VII, eerste lid van de BWHI.

A. Wat **leefmilieu** betreft zijn de gewesten conform artikel 6, §1, II, eerste lid, van de BWHI bevoegd voor:

- 1° De bescherming van het leefmilieu, onder meer die van de bodem, de ondergrond, het water en de lucht tegen verontreiniging en aantasting, alsmede de strijd tegen de geluidshinder;
- 2° Het afvalstoffenbeleid;
- 3° De politie van de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke bedrijven onder voorbehoud van de maatregelen van interne politie die betrekking hebben op de arbeidsbescherming;
- 4° De waterproduktie en watervoorziening, met inbegrip van de technische reglementering inzake de kwaliteit van het drinkwater, de zuivering van het afvalwater en de riolering;
- 5° De financiële tegemoetkoming naar aanleiding van schade veroorzaakt door algemene rampen.

1) De implementatie van EU-ETS scheepvaart heeft principieel betrekking op de bescherming van het leefmilieu. Het leefmilieu als aanknopingspunt is correcter en doorslaggevend dan de bevoegdheid inzake scheepvaart of (scheepvaart)politie. Indien de aangelegenheid verband houdt met bevoegdheden die worden uitgeoefend door verschillende wetgevers, maakt het Grondwettelijk Hof toepassing van de zogenaamde "zwaartepuntleer". Volgens de zwaartepuntleer zal de overheid bij wiens bevoegdheden de materie het nauwst aanleunt inderdaad bevoegd zijn. De toepassing van de zwaartepuntleer op ETS scheepvaart leidt er echter toe dat deze moet worden aangeknoopt bij de aangelegenheid 'leefmilieu'. ETS scheepvaart heeft namelijk tot doel de uitstoot van broeikasgassen afkomstig van de maritieme sector te verminderen en zo bij te dragen aan de bescherming van het leefmilieu. Bevoegdheidsrechtelijk komt binnen België de bevoegdheid inzake bescherming van het leefmilieu toe aan de gewesten. Artikel 6, §1, II, eerste lid, 1° BWHI bepaalt dat de gewesten bevoegd zijn inzake "de bescherming van het leefmilieu, onder meer die van (...) de lucht tegen verontreiniging en aantasting". Het Vlaamse Gewest kan deze materiële bevoegdheid aanwenden om met betrekking tot het EU-ETS regelend op te treden. Deze bevoegdheidstoewijzing wordt uitdrukkelijk bevestigd zowel in de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof als in de adviespraktijk van de Raad van State. Zo stelde de Raad van State in zijn advies van 30 november 2004 (nr. 37.5222/3) dat het Vlaamse Gewest op grond van artikel 6, §1, II, eerste lid, 1° BWHI de algemene bevoegdheid heeft "om met betrekking tot de handel in broeikasgasemissierechten regelend op te treden". Deze materiële bevoegdheid van het Vlaamse Gewest werd door het Grondwettelijk Hof in het arrest van 2 maart 2011 verder verduidelijkt door te stellen dat "de bevoegdheid van de gewesten inzake de bescherming van de lucht de bevoegdheid omvat om maatregelen te nemen teneinde de uitstoot van broeikasgassen in de lucht te verminderen. Die bevoegdheid is niet beperkt tot vaste installaties, maar betreft elke uitstoot van broeikasgassen, ongeacht de oorsprong. Gelet op de weerslag van broeikasgassen op het leefmilieu, en inzonderheid op het klimaat,

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

vermogen de gewesten bijgevolg maatregelen te nemen teneinde de uitstoot van broeikasgassen door vliegtuigen te verminderen, voor zover zij evenwel hun territoriale bevoegdheid niet overschrijden." Deze rechtspraak kan naar analogie op ETS scheepvaart worden toegepast. De bescherming van het leefmilieu als aanknooppunt voor de materiële bevoegdheid is als gevolg de logischere en meer correcte keuze.

Verder zijn de broeikasgasemissies die door het ETS scheepvaart worden gevat niet beperkt tot de emissies die plaatsvinden in Belgische territoriale wateren. Gelet op de beperkte omvang van de Belgische wateren en de toepasselijke toewijzingscriteria (onder andere de plaats van registratie van de scheepvaartmaatschappij), lijken de meeste emissies te zullen plaatsvinden buiten de grenzen van de Belgische wateren. De "federale milieujurisdictie voor de bescherming van het mariene milieu" is beperkt tot de Belgische wateren. Bijgevolg gaat ETS scheepvaart ook de grenzen van de territoriale bevoegdheid van de federale overheid te buiten en kan deze (territoriaal beperkte) milieubevoegdheid van de federale overheid niet als doorslaggevend worden beschouwd voor het toewijzen van de bevoegdheid inzake ETS maritiem transport op intra-Belgisch niveau.

Gelet op het feit dat registratie op een adres in de Belgische wateren niet mogelijk is en de havens zich bevinden op grondgebied van de gewesten leiden deze criteria tot de vaststelling dat de gewesten, mede in het licht van hun algemene leefmilieubevoegdheid, als exclusief bevoegd moeten worden beschouwd in het kader van ETS scheepvaart. Daarbij kan worden opgemerkt dat de intra-Belgische bevoegdheidsverdeling zich er niet tegen verzet dat gewestelijke regelgeving 'extraterritoriale' effecten heeft voor zover inderdaad in een pertinente lokalisering binnen het eigen (gewestelijke) grondgebied wordt voorzien.

In ondergeschikte orde wordt dus gekeken op basis van welk territoriaal aanknopingspunt de scheepvaartmaatschappijen verdeeld worden tussen de gewestelijke entiteiten. Er wordt aangesloten bij het Europeesrechtelijke cascadesysteem, opgenomen in artikel 3 octies septies van de ETS-richtlijn, met betrekking tot de aanduiding van de bevoegde autoriteit binnen België. Voor de toepassing van dit cascadesysteem zal vermoedelijk een informatiedoorstroming van de federale overheid naar de gewesten nodig zijn. Dat doet echter in geen geval afbreuk aan de gewestelijke materiële bevoegdheid voor ETS scheepvaart. Het bepalen van het territoriale aanknopingspunt gebeurt namelijk in ondergeschikte orde aan het bepalen van de intra-Belgische materiële bevoegdheid en staat daar dan ook volledig los van.

2) De implementatie van het aparte EU-ETS voor gebouwen, wegtransport en bijkomende sectoren (ETS2) wordt, net als het ETS vaste installaties, gekoppeld aan de gewestelijke bevoegdheid inzake leefmilieu. Artikel 6, §1, II, eerste lid, 1° van de BWHI bepaalt namelijk, zoals hierboven reeds uitvoerig beschreven, dat de gewesten bevoegd zijn inzake *"de bescherming van het leefmilieu, onder meer die van (...) de lucht tegen verontreiniging en aantasting"*. De Europese wetgever heeft de handel in emissierechten bijkomend consequent gekwalificeerd als een milieumaatregel door zich te baseren op artikel 192, lid 1 van het VWEU, en niet als een belastingmaatregel. Er moet immers een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de praktische overwegingen van het emissiehandelssysteem om bij de keuze voor het identificeren van de gereguleerde entiteit verder te bouwen op het systeem voor de implementatie van de accijnsregelgeving enerzijds, en de Europeesrechtelijke rechtsgrondslag anderzijds. De Europese kwalificatie als milieumaatregel maakt het moeilijk om binnen het intra-Belgisch kader te argumenteren dat ETS2 een fiscaal systeem uitmaakt. ETS2 heeft als hoofddoelstelling de CO₂-uitstoot stelselmatig te verminderen en het genereren van inkomsten voor de overheid is hieraan ondergeschikt. Bovendien dient ook te worden opgemerkt dat de Europese wetgever evenzeer expliciet verder bouwt op het bestaande EU-ETS voor vaste installaties, waarvoor de gewesten de bevoegde autoriteit aanstellen, bijvoorbeeld inzake vergunningen, het systeem van monitoring, rapportering en verificatie, de inleverplicht,

////////////////////////////////////
////////

handhaving en sancties. Er wordt bijgevolg in hoofdorde aangesloten bij de materiële bevoegdheid inzake leefmilieu om de bevoegde autoriteit te bepalen. Pas in ondergeschikte orde moet worden gekeken naar het territoriaal aanknopingspunt op basis waarvan ETS2 verdeeld moet worden tussen de gewestelijke entiteiten. De lokalisatie van emissies die worden gevat door ETS2 is, anders dan bij vaste installaties, niet volledig eenduidig. Brandstofstromen van de gereguleerde entiteit naar de uiteindelijke eindgebruiker kunnen namelijk de gewestgrenzen overschrijden. Om deze reden wordt de vestiging van de accijnsplichtige binnen een bepaald gewest als territoriaal aanknopingspunt gebruikt, aangezien dit de meest rechtszekere en administratief haalbare optie is. Het bepalen van dit territoriale aanknopingspunt gebeurde in ondergeschikte orde en heeft bijgevolg enkel een praktisch doel. Het heeft echter geen enkele invloed op de bevoegdheidsverdeling binnen België. Voor het bepalen van de vestigingsplaats van de accijnsplichtige zal een vlotte informatiedoorstroming voor de uitwisseling van gegevens van de federale overheid naar de gewesten nodig zijn en indien nodig zal hiervoor een Protocol worden afgesloten. Dit heeft echter geen enkele invloed op de bevoegdheidsverdeling binnen België, waarbij de implementatie van ETS2 wordt gekoppeld aan de gewestelijke bevoegdheid inzake leefmilieu.

B) Wat **energie** betreft zijn de gewesten conform artikel 6, §1, eerste lid, VII, van de BWHI bevoegd voor de gewestelijke aspecten van de energie, en in ieder geval:

- a) De distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit door middel van netten waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk aan 70.000 volt, met inbegrip van de distributienettarieven voor elektriciteit, met uitzondering van de tarieven van de netten die een transmissiefunctie hebben en die uitgebaat worden door dezelfde beheerder als het transmissienet;
- b) De openbare gasdistributie, met inbegrip van de nettarieven voor de openbare distributie van gas, met uitzondering van de tarieven van de netwerken die ook een aardgasvervoersfunctie hebben en die worden uitgebaat door dezelfde beheerder als het aardgasvervoersnet;
- c) De aanwending van mijngas en van gas afkomstig van hoogovens;
- d) De netten van warmtevoorziening op afstand;
- e) De valorisatie van steenbergen;
- f) De nieuwe energiebronnen met uitzondering van deze die verband houden met de kernenergie;
- g) De terugwinning van energie door de nijverheid en andere gebruikers;
- h) Het rationeel energieverbruik.

1) Uit de adviespraktijk van de Raad van State vloeit voort dat de bevoegdheid vermeld onder b) dat veiligheidsmaatregelen betreffende de installaties die de netactiviteit van gasdistributie ondersteunen, tot de bevoegdheid van de gewesten moet worden gerekend, en dat federaal sinds de BWHI niet langer hiervoor bevoegd is. Tot dit advies werd er door zowel de federale overheid als de gewesten van uitgegaan dat de veiligheid van gasdistributie een federale materie was.

Het advies bevat een heel omstandige motivering van de Raad waarom dit een gewestmaterie zou zijn. De stelling van de federale gemachtigde ambtenaar dat de gewesten "hun bevoegdheden inzake openbare gasdistributie [hebben] uitgeput" in hun relevante decreten of ordonnanties wordt van tafel geveegd want gaat volgens de Raad van State voorbij aan het gegeven dat zowel de wet van 24 december 1970 als het koninklijk besluit van 28 juni 1971 dateren van vóór de bevoegdheidstoewijzingen inzake het energiebeleid aan de gewesten en sindsdien moeten worden gerekend tot de gewestelijke bevoegdheid. De omstandigheid dat de gewesten geen wijziging hebben aangebracht in het koninklijk besluit van 28 juni 1971, ook al zijn zij er thans inhoudelijk voor bevoegd, is volgens de Raad daarbij niet relevant. Overigens heeft de federale overheid tot dusver ook geen wijzigingen aangebracht in dat besluit en zou dat pas de eerste keer gebeuren bij de ontworpen regeling die het voorwerp uitmaakte van het

////////////////////////////////////
////////

voormelde advies van de Raad van State (en geen doorgang vond omwille van het negatieve advies).

In de tweede plaats mag de draagwijdte van de residuaire federale bevoegdheid voor de openbare veiligheid, in het bijzonder met betrekking tot de preventie van branden en ontploffingen, volgens de Raad niet zo ruim worden geïnterpreteerd als de federale gemachtigde ambtenaar leek voor te staan. De federale overheid is weliswaar bevoegd voor de basisnormen inzake brandveiligheid, maar uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof blijkt dat het niet gaat om een aangelegenheid waarvoor de federale overheid integraal bevoegd is. In de door de federale gemachtigde ambtenaar aangehaalde passage uit de arresten nrs. 40/87 en 41/87 van het Grondwettelijk Hof wordt weliswaar gewag gemaakt van de bevoegdheid voor het uitvaardigen van basisnormen, maar uit de vermelding dat het gaat om "normen die gemeen zijn aan een categorie van constructies zonder dat daarbij in acht wordt genomen welke de bestemming ervan is" kan juist worden afgeleid dat het niet aan de federale overheid staat om specifieke brandbeveiligingsnormen uit te vaardigen met betrekking tot de constructies, inrichtingen, instellingen en voorzieningen die onder de bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten ressorteren. Dat is nochtans precies wat het voorliggende voorontwerp volgens de Raad beoogde door veiligheidsvoorschriften te formuleren met betrekking tot specifieke installaties voor gasdistributie, die tot de bevoegdheid van de gewesten behoren. De federale overheid kan dergelijke veiligheidsvoorschriften uitvaardigen ten aanzien van installaties die tot haar bevoegdheid kunnen worden gerekend, zoals gebeurd is met het koninklijk besluit van 19 maart 2017 'betreffende de veiligheidsmaatregelen inzake de oprichting en de exploitatie van installaties voor vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen', maar niet ten aanzien van de installaties voor gasdistributie. Er kan volgens de Raad worden aangenomen dat het gevaar voor ontploffingen bij installaties voor gasdistributie groter is dan voor andere installaties, instellingen en voorzieningen die tot de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten behoren, maar de federale residuaire bevoegdheid inzake preventie van ontploffingen ligt volgens de Raad in het verlengde van de bevoegdheid inzake brandveiligheid en kan dan ook niet anders dan in een ruimere zin worden begrepen. Het komt er op neer dat die rechtsgrond volgens de Raad door de federale overheid niet kan worden aangewend om de veiligheid bij aardgasdistributie te reguleren.

Een gelijkaardige redenering als die de Raad van State met betrekking tot aardgas voerde kan op grond van artikel 6, §1, VII, eerste lid, a) en d) van de BWHI ook met betrekking tot die specifieke energievormen worden doorgetrokken.

2) De gewesten zijn bevoegd voor het rationeel energieverbruik, oftewel energie-efficiëntie. Deze bevoegdheid is conform de vaste rechtspraak binnen het territorium van het gewest absoluut. Zo stelde het Grondwettelijk Hof bijvoorbeeld in arrest nr. 98/2013 duidelijk dat met uitzondering van de uitdrukkelijk vermelde excepties aangaande kernenergie en de residuaire bevoegdheden aangaande de zeegebieden de bijzondere wetgever aan de gewesten de exclusieve bevoegdheid heeft toegekend inzake de bescherming van het leefmilieu, de nieuwe energiebronnen en het rationeel energieverbruik. Het Hof stelde voorts met nadruk dat die bevoegdheden ook niet noodzakelijk zijn om de aan de federale overheid voorbehouden bevoegdheid inzake het vervoer van energie te kunnen uitoefenen. In tegenstelling tot wat de federale overheid pretendeerde, is de begrenzing in artikel 6, §1, VII, eerste lid, a) en b) van de gewestelijke bevoegdheid tot 70.000 kilovolt en tot de "openbare gasdistributie" volgens het Hof dan ook niet van die aard dat ze ook doorwerkt op de andere litera uit artikel 6, §1, VII, eerste lid van de BWHI. Die andere litera vormen dan ook volledig autonome bevoegdheidsgronden die enkel door de territoriale bevoegdheid en door de uitsluiting van

////////////////////////////////////
////////

kernenergie als een gewestelijke bevoegdheid wordt begrensd.⁸ Dit houdt dan ook in dat de gewesten als enige bevoegd zijn om energie-efficiëntie maatregelen en verplichtingen op te leggen aan de burgers maar ook aan al de andere overheden binnen België (federale overheid, lokale overheden).

Artikel 2

Dit is de omzettingsbepaling. Dit decreet dient tot gedeeltelijke omzetting van artikel 5 en 6 van richtlijn (EU) 2023/1791 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (herschikking). Dit decreet dient verder ook tot de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2023/959 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 en tot gedeeltelijke uitvoering van verordening (EU) 2023/957 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023.

Artikel 3

In dit voorontwerp van decreet werd een bepaling opgenomen dat artikel 591 van het Gerechtelijk Wetboek van 16 oktober 1967 (op grond van de theorie van de impliciete bevoegdheden, zoals bedoeld in artikel 10 van de BWHI) wijzigt en waarbij de vrederechter de bevoegdheid gegeven wordt om ongeacht het bedrag, kennis te nemen van geschillen betreffende het sluiten van een overeenkomst over de renovatie van een gebouw tot de minimale energieprestatieniveaus, als vermeld in artikel 7.8.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Door een beroep te doen op de impliciete bevoegdheden kunnen de gewesten ingrijpen op federale bevoegdheden mits voldaan is aan drie cumulatieve voorwaarden: de federale aangelegenheid kan slechts betreden worden wanneer dat (1) noodzakelijk is om de eigen bevoegdheden uit te oefenen; (2) de toepassing van de impliciete bevoegdheden mag maar een marginale weerslag hebben op de federale bevoegdheid; (3) de materie moet zich lenen tot een gedifferentieerde regeling. Gebruik maken van de impliciete bevoegdheden kan alleen in aangelegenheden die zich lenen tot een gedifferentieerde regeling. Als het integendeel om een aangelegenheid gaat die een uniforme aanpak vergt, is toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen uitgesloten. De aard van de zaak kan een eenvormige regeling noodzaken. Sedert 1988 heeft de bijzondere wetgever de energiebevoegdheden toegewezen aan de gewesten, behoudens de in de bijzondere wet tot hervorming der instellingen expliciet bepaalde uitzonderingen. Het rationeel energiegebruik op land wordt echter als een exclusieve gewestbevoegdheid aangemerkt. De aard van de aan de gewesten toegewezen bevoegdheden laat precies een regeling toe die voor differentiatie vatbaar is: het komt de gewestelijke decreetgever toe te bepalen welke verplichtingen er in casu gelden.

Gelet op de aard van de verplichtingen uit de ontworpen artikelen 7.8.2 en 7.8.3 is het van belang dat er snel een uitspraak over geschillen hieromtrent wordt gedaan. Daarom is het vrederegerecht het meest geschikte forum om uitspraak te doen over dergelijke geschillen. De ingreep is dan ook noodzakelijk. Er wordt enkel bepaald dat de vrederechter bevoegd is kennis te nemen van dergelijke geschillen. Aan de te volgen gerechtelijke procedures en dergelijke meer, wordt voorts niet geraakt. De toepassing van de impliciete bevoegdheden heeft dan ook maar een marginale weerslag op de federale bevoegdheid ter zake.

---

⁸ F. DEWAELE, "Hernieuwbare energie en rationeel energiegebruik anno 2013: in varietate concordia?", 213-273, in DEKETELAERE, K. & DELVAUX, B. (ed.), *Jaarboek energierecht 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 2013-2015.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

Tot slot is een aanpassing van artikel 591 Ger. W. niet zonder precedent: de verschillende gewesten hebben dit artikel immers in het verleden al meermaals gewijzigd om de vrederechter specifieke bevoegdheden toe te wijzen. Ook met betrekking tot de Vlaamse energiebevoegdheden is dat in het verleden al meermaals het geval geweest.

Dit leidt tot de conclusie dat de toewijzing van de bevoegdheid kennis te nemen van dergelijke geschillen volkomen beantwoordt aan de vereisten inzake de impliciete bevoegdheden, zoals bepaald door artikel 10 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen. De bevoegdheid van de Vlaamse decreetgever wordt hierdoor bevestigd.

Artikel 4

Aan artikel 8.1.1 van het DABM wordt toegevoegd dat dit decreet naast de omzetting van de ETS-richtlijn, ook voorziet in de gedeeltelijke uitvoering van de verordening (EU) 2023/957 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2015/757 om maritieme vervoersactiviteiten in het EU-emissiehandelssysteem op te nemen en te voorzien in de monitoring, rapportage en verificatie van emissies van aanvullende broeikasgassen en emissies van aanvullende scheepstypes. Zo wordt uitdrukkelijk bepaald dat de titel ook in een gedeeltelijke uitvoering van de MRV-verordening voorziet, aangezien de opname van scheepvaart in het EU-ETS verwijst naar de MRV-verordening. Een uitvoering hiervan is dus noodzakelijk om de regels rond ETS scheepvaart correct te implementeren.

Artikel 5

Artikel 8.1.2 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna: DABM) geeft een lijst van definities die van toepassing zijn op titel VIII. Door het opnemen van scheepvaart in het bestaande EU ETS werden verschillende definities met betrekking tot scheepvaart opgenomen in deze lijst. Zo worden de definities van aanloophaven, cruiseschip, maritieme vervoersactiviteiten, MRV-verordening, reis en scheepvaartmaatschappij opgenomen in artikel 8.1.2 van het DABM. Deze definities werden letterlijk overgenomen uit artikel 3, a bis), w), x) en z) van de ETS-richtlijn en uit bijlage I bij de ETS-richtlijn.

Voor de introductie van het afzonderlijk nieuw ETS2 voor emissies van brandstoffen voor gebouwen, wegvervoer en aanvullende sectoren worden volgende begrippen gedefinieerd: aanvullende sectoren, brandstof, gebouwensector, gereguleerde entiteit, IPCC, uitslag tot verbruik en wegvervoerssector. Deze definities zijn noodzakelijk omdat het toepassingsgebied van ETS2 wordt gedefinieerd aan de hand van de IPCC-categorieën die gehanteerd worden voor de rapportering van emissies. De definities worden overgenomen uit artikel 3, a sexies), a septies) en a octies) en uit bijlage III bij de ETS-richtlijn.

IPCC broncategoriecode 1A3b (wegvervoer) omvat alle emissies uit verbranding en evaporatie van brandstoffen in voertuigen. Deze IPCC-broncategoriecode omvat voor de rapportering van emissies ook het gebruik van landbouwvoertuigen op verharde wegen, maar deze subcategorie valt voor wat betreft ETS2 niet onder de definitie van wegvervoer. Het offroad gebruik van landbouwvoertuigen valt onder de aparte IPCC broncategoriecode 1A4c inzake landbouw, bosbouw en visserij, en valt dus niet onder deze definitie van wegvervoer.

De gebouwensector wordt gedefinieerd aan de hand van IPCC broncategoriecode 1A4a (met name commerciële gebouwen) en 1A4b (residentiële gebouwen). Daaraan worden ook warmtekrachtkoppelingen (WKK) en warmtecentrales toegevoegd

////////////////////////////////////
////////

(brongecategoriecodes 1A1a ii respectievelijk 1A1a iii) voor het toepassingsgebied van ETS2, maar enkel voor zover zij warmte leveren aan commerciële en residentiële gebouwen.

Aanvullende sectoren worden gedefinieerd aan de hand van de IPCC brongecategoriecodes 1A1 (energie-industrieën) en 1A2 (be- en verwerkende industrie en bouw). Onder de categorie energie-industrie vallen ook WKK's als zij als hoofdactiviteit de productie van warmte en elektriciteit in een WKK hebben voor publieke verkoop. Ook warmtecentrales vallen onder het toepassingsgebied van deze categorie, indien zij als hoofdactiviteit de productie van warmte hebben voor verkoop via een pijpleidingennetwerk. De WKK's en warmtecentrales, die onder de gebouwensector vallen, worden bovendien uitgesloten van de energie-industrieën in de definitie van aanvullende sectoren.

Voor de definities van uitslag tot verbruik en gereguleerde entiteit wordt verwezen naar de wet van 22 december 2009 betreffende de algemene regeling inzake accijnzen, omdat uitslag tot verbruik hier reeds werd gedefinieerd, alsook een cascadesysteem rond accijnzen werd uitgewerkt, dat wordt gebruikt voor het bepalen van de gereguleerde entiteit.

Verder wordt de definitie van emissies aangepast aan de wijzigingen in de richtlijn, zodat ook de emissies door schepen ten gevolge van een maritieme vervoersactiviteit en de emissies van CO₂ ten gevolge van uitslag tot verbruik van brandstoffen die worden gebruikt voor verbranding in de gebouwensector, de wegvervoerssector en aanvullende sectoren, worden gevat. Voor ETS scheepvaart wordt hierin bepaald dat ook CH₄ en N₂O vanaf 1 januari 2026 onder de term "emissies" zullen vallen.

Artikel 6

Er wordt een nieuw hoofdstuk "Bepalingen over scheepvaartmaatschappijen" toegevoegd aan titel VIII van het DABM. Aangezien hoofdstuk II de bepalingen rond vaste installaties bevat en hoofdstuk III de bepalingen over vliegtuigexploitanten bevat, wordt een hoofdstuk IIIbis ingevoegd. Titel VIII, hoofdstuk IIIbis bevat 4 nieuwe artikelen, die hieronder worden besproken.

Artikel 7

Er wordt onder hoofdstuk IIIbis een nieuw artikel 8.3.6/1 ingevoegd. Dit artikel is een omzetting van artikel 3octies bis van de ETS-richtlijn en bepaalt het toepassingsgebied voor scheepvaartmaatschappijen. Het eerste lid bepaalt dat het hoofdstuk van toepassing is ten aanzien van maritieme vervoersactiviteiten met betrekking tot 50% van de emissies van schepen die reizen uitvoeren vanuit een haven onder de jurisdictie van een lidstaat en aankomen in een aanloophaven buiten de jurisdictie van een lidstaat, op 50 % van de emissies van schepen die reizen uitvoeren vanuit een aanloophaven buiten de jurisdictie van een lidstaat en aankomen in een haven onder de jurisdictie van een lidstaat, op 100 % van de emissies van schepen die reizen uitvoeren vanuit een aanloophaven onder de jurisdictie van een lidstaat en aankomen in een aanloophaven onder de jurisdictie van een lidstaat, en 100 % van de emissies van schepen in een aanloophaven onder de jurisdictie van een lidstaat. Om het toepassingsgebied volledig te begrijpen, moet worden gekeken naar de definities van reis, scheepvaartmaatschappij en maritieme vervoersactiviteiten, die via dit decreet worden opgenomen in artikel 8.2.1 van het DABM.

Het tweede lid van het nieuwe artikel 8.3.6/1 bepaalt dat volgende scheepvaartmaatschappijen vallen onder het toepassingsgebied van dit hoofdstuk:

////////////////////////////////////
////////

- de scheepvaartmaatschappijen die geregistreerd zijn in het Vlaamse Gewest. De plaats van registratie verwijst hier naar de plaats waar de scheepvaartmaatschappij haar maatschappelijke zetel heeft gevestigd.
- indien niet geregistreerd in een lidstaat van de EER; de scheepvaartmaatschappijen waarvan de schepen in de voorgaande vier monitoringjaren het vaakst havens hebben aangedaan die onder de territoriale bevoegdheid van het Vlaamse Gewest vallen tijdens reizen die onder het toepassingsgebied als vermeld in het eerste lid van het nieuwe artikel 8.3.6/1 vallen.
- indien niet geregistreerd in een lidstaat van de EER en in de laatste vier jaren geen enkele reis hebben uitgevoerd die binnen het toepassingsgebied van het vorige lid valt: de scheepvaartmaatschappij waarvan een schip zijn eerste reis die binnen het toepassingsgebied van het vorige lid valt heeft gestart of beëindigd in het Vlaamse Gewest.

Het derde lid stelt tenslotte dat het bepalen van het toepassingsgebied, zoals beschreven in het tweede lid, in overeenstemming moet gebeuren met de uitvoeringshandelingen gepubliceerd door de Commissie conform artikel 3octies septies, lid 2 en 3 van Richtlijn 2003/87/EG. De Commissie zal namelijk, zoals bepaald in de Richtlijn, voor 1 februari 2024 een lijst publiceren van de scheepvaartmaatschappijen die op of met ingang van 1 januari 2024 een maritieme vervoersactiviteit uitoefenen die binnen het toepassingsgebied van ETS scheepvaart vallen, onder de vermelding van de administrerende autoriteit ten aanzien van een scheepvaartmaatschappij. Bij het bepalen van het toepassingsgebied voor het Vlaamse Gewest conform het tweede lid van het nieuwe artikel 8.3.6/1 zal met deze lijst rekening worden gehouden.

Artikel 8

Er wordt een nieuw artikel 8.3.6/2 ingevoegd onder hoofdstuk IIIbis dat artikel 3octies ter van de ETS-richtlijn omzet en de verplichting voor inlevering van emissierechten voor scheepvaartmaatschappijen vastlegt. Het eerste lid van paragraaf 1 legt de verplichting aan elke scheepvaartmaatschappij op om elk jaar een bepaalde hoeveelheid emissierechten in te leveren. De ingeleverde emissierechten moeten gelijk zijn aan de hoeveelheid emissies die het in het voorgaande kalenderjaar heeft veroorzaakt, vermeerderd met de hoeveelheid emissies die het heeft veroorzaakt in voorgaande jaren en waarvoor nog geen emissierechten werden ingeleverd.

Het tweede lid van paragraaf 1 bepaalt dat deze inleververplichting geleidelijk aan wordt ingevoerd. Elke scheepvaartmaatschappij levert emissierechten in ten belope van 40% van de voor 2024 gerapporteerde geverifieerde emissies, ten belope van 70% van de voor 2025 gerapporteerde geverifieerde emissies en 100% van de geverifieerde emissies die zijn gerapporteerd voor 2026 en elk daaropvolgend jaar. Deze verplichting is een omzetting van artikel 3octies ter van de ETS-richtlijn.

Paragraaf 2 van het nieuwe artikel artikel 8.3.6/2 maakt de Vlaamse Regering bevoegd om conform de ETS-richtlijn de nadere regels voor de overdracht, inlevering en annulering van emissierechten te bepalen. Zo kunnen, in overeenstemming met de uitwerking van ETS1, de concrete regels rond uiterste inleverdatum en dergelijke gedetailleerd worden vastgelegd door de Vlaamse Regering.

Artikel 9

In een nieuw artikel 8.3.6/3 wordt een recht op terugbetaling ingevoerd voor de scheepvaartmaatschappij wanneer de eindverantwoordelijkheid voor de aankoop van de

////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////////

brandstof, of de exploitatie van het schip, of beide, wordt overgenomen door een andere entiteit dan de scheepvaartmaatschappij op grond van een contractuele regeling. De scheepvaartmaatschappij heeft in dat geval recht op de terugbetaling van de kosten die voortvloeien uit het inleveren van emissierechten. De terugbetaling gebeurt door de entiteit die de eindverantwoordelijkheden contractueel heeft overgenomen. De emissies van een schip hangen namelijk onder meer af van de energie-efficiëntiemaatregelen die door de eigenaar worden genomen en van de brandstof, de vervoerde vracht en de scheepsroute en -snelheid die onder het gezag van een andere entiteit dan de eigenaar kan staan. De verantwoordelijkheden voor de aankoop van brandstof of het nemen van operationele beslissingen die van invloed zijn op de broeikasgasemissies van het schip kunnen op grond van een contractuele regeling worden overgenomen door een andere entiteit dan de scheepvaartmaatschappij. Op het ogenblik waarop over het contract wordt onderhandeld, zouden met name deze laatstgenoemde aspecten niet bekend zijn waardoor de uiteindelijke emissies van het schip die onder de ETS-richtlijn vallen onzeker zouden zijn. Tenzij echter de koolstofkosten zouden worden doorgerekend aan de entiteit die het schip exploiteert, zouden de stimulansen om operationele maatregelen voor brandstofefficiëntie te nemen beperkt zijn. Overeenkomstig het beginsel dat de vervuiler betaalt en om de vaststelling van efficiëntiemaatregelen en het gebruik van schonere brandstoffen aan te moedigen, wordt de scheepvaartmaatschappij het recht gegeven om terugbetaling te vorderen van de kosten die voortvloeien uit de inlevering van emissierechten van de entiteit die rechtstreeks verantwoordelijk is voor de besluiten die van invloed zijn op de broeikasgasemissies van het schip.

Met "exploitatie van het schip" wordt het bepalen van de vervoerde vracht of van de route en de snelheid van het schip bedoeld.

Verder wordt bepaald dat niettegenstaande dit toegekende recht, de betrokken scheepvaartmaatschappij in elk geval de verantwoordelijke entiteit blijft voor het naleven van de bepalingen van titel VIII van het DABM. Dit artikel is een omzetting van artikel 3octies quater van de ETS-richtlijn.

Artikel 10

Er wordt in hoofdstuk IIIbis een nieuw artikel 8.3.6/4 ingevoegd. Dit nieuwe artikel bevat de verplichting voor scheepvaartmaatschappijen om de relevante parameters met betrekking tot hun maritieme vervoersactiviteiten te monitoren en rapporteren. Er werd reeds in 2015 bij de Verordening van 2015/757 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2015 betreffende de monitoring, de rapportage en de verificatie van kooldioxide-emissies door maritiem vervoer en tot wijziging van Richtlijn 2009/16/EG (hierna: MRV-verordening) een systeem ingevoerd om emissies van maritiem vervoer te bewaken, rapporteren en verifiëren. Met het opnemen van scheepvaart in EU-ETS werd deze MRV-verordening gewijzigd. Voor de uitvoering van de verplichtingen tot monitoring, rapportering en verificatie, opgenomen in dit nieuwe artikel, wordt verwezen naar de MRV-verordening. Maritieme vervoersactiviteiten worden in dit artikel begrepen als de activiteiten van schepen als vermeld in artikel 2 van de MRV-verordening.

Paragraaf 3 van dit artikel geeft de Vlaamse Regering de bevoegdheid om in overeenstemming met hoofdstuk II en III van de MRV-verordening nadere regels te bepalen voor de monitoring en rapportering van de emissies en voor de verificatie van die rapporten.

Artikel 11

Er wordt een nieuw hoofdstuk "Bepalingen over de gebouwensector, de wegvervoerssector en aanvullende sectoren" toegevoegd aan titel VIII van het DABM. Aangezien hoofdstuk II

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

de bepalingen rond vaste installaties bevat, hoofdstuk III de bepalingen over vliegtuigexploitanten en er zojuist een nieuw hoofdstuk IIIbis voor scheepvaart werd ingevoerd, wordt een hoofdstuk IIIter ingevoegd. Titel VIII, hoofdstuk IIIter bevat 4 nieuwe artikelen, die hieronder worden besproken.

Artikel 12

Er wordt een nieuw artikel 8.3.6/5 ingevoegd, dat het toepassingsgebied van hoofdstuk IIIter bepaalt. Paragraaf 1 van het artikel is een omzetting van artikel 30 bis van de ETS-richtlijn, die verwijst naar bijlage III bij dezelfde richtlijn. Zo wordt bepaald dat hoofdstuk IIIter van toepassing is op de uitslag voor verbruik van brandstoffen die worden gebruikt voor verbranding in de gebouwensector, de wegvervoerssector en aanvullende sectoren. Om het toepassingsgebied volledig te begrijpen, moet worden gekeken naar de definities van deze drie sectoren alsook de definitie van uitslag tot verbruik en brandstof, die via dit decreet worden opgenomen in artikel 8.2.1 van het DABM.

Het nieuwe artikel 8.3.6/5 bepaalt verder uitdrukkelijk waarop hoofdstuk IIIter niet van toepassing is. Deze uitzonderingen zijn een omzetting van het eerste lid van bijlage III bij de ETS-richtlijn.

Paragraaf 2 van het artikel geeft de Vlaamse Regering de bevoegdheid om het toepassingsgebied van dit hoofdstuk aan te vullen. In overeenstemming met artikel 30undecies, eerste lid van de ETS-richtlijn. Dat artikel geeft de lidstaten namelijk de mogelijkheid om het toepassingsgebied van ETS2 uit te breiden naar sectoren die nog niet werden opgenomen.

Artikel 13

Er wordt een nieuw artikel 8.3.6/6 ingevoegd. Het eerste lid van paragraaf 1 van het artikel bepaalt dat de gereguleerde entiteit vanaf 2025 elk kalenderjaar de emissies monitort die overeenstemmen met de hoeveelheden brandstof die tot verbruik zijn uitgeslagen en die emissies in het volgende jaar, te beginnen in 2026, aan de bevoegde autoriteit rapporteert. Het tweede lid van deze paragraaf stelt dat elke gereguleerde entiteit die op 1 januari 2025 een activiteit zoals vermeld in artikel 8.3.6/5 uitoefent, haar historische emissies voor het jaar 2024 rapporteert.

Paragraaf 2 delegeert, naar analogie met de regels rond ETS1, de nadere regels met betrekking tot de monitorings- en rapportageverplichting en de verificatie van die rapporten aan de Vlaamse Regering. Dit zal in overeenstemming met artikel 30septies van de ETS-richtlijn gebeuren.

Voor gereguleerde entiteiten waarvan de jaarlijkse emissies die overeenstemmen met de hoeveelheden tot verbruik uitgeslagen brandstoffen minder dan 1.000 ton CO₂-equivalent bedragen, kan de Vlaamse Regering bovendien vereenvoudigde monitorings-, rapportage en verificatiemaatregelen toestaan.

Artikel 14

Er wordt een nieuw artikel 8.3.6/7 ingevoegd dat bepaalt dat de gereguleerde entiteit vanaf 1 januari 2025 voor het uitoefenen van de activiteit bedoeld in artikel 8.3.6/5 onderworpen is aan de voorafgaande toekenning van een broeikasgasvergunning door de bevoegde autoriteit. Het tweede lid delegeert het bepalen van de voorwaarden en de

////////////////////////////////////
////////

procedure tot aanvraag, geldigheid, inhoud, toekenning, wijziging, annulering en opheffing van een vergunning voor broeikasgasemissies in overeenstemming met de Richtlijn 2003/87/EG aan de Vlaamse Regering. Dit artikel voorziet in de omzetting van artikel 30ter van de ETS-richtlijn.

Artikel 15

Er wordt een nieuw artikel 8.3.6/8 ingevoegd dat bepaalt dat de gereguleerde entiteit met ingang van 1 januari 2028, voor emissies van 2027, elk jaar een bepaalde hoeveelheid emissierechten moet inleveren. De ingeleverde emissierechten stemt overeen met de hoeveelheid emissies die de entiteit in het voorgaande kalenderjaar heeft veroorzaakt, vermeerderd met de hoeveelheid emissies die het heeft veroorzaakt in voorgaande jaren en waarvoor nog geen emissierechten waren ingeleverd. Deze emissierechten worden vervolgens geannuleerd. Het tweede lid bepaalt dat in afwijking van deze regel de inleververplichting start met ingang van 1 januari 2029 in geval van uitzonderlijk hoge energieprijzen wanneer de Europese Commissie dit uiterlijk op 15 juli 2026 bekend maakt en publiceert in het Publicatieblad van de Europese Unie. Artikel 30duodecies van de ETS-richtlijn bepaalt immers dat de Europese Commissie in bepaalde vastgelegde gevallen een beslissing kan publiceren met uitstel van de emissiehandel voor ETS2.

De tweede paragraaf van het artikel stelt dat de Vlaamse Regering de regels voor overdracht, inlevering, toewijzing en annulering van emissierechten bepaalt in overeenstemming met de Richtlijn 2003/87/EG. Dit artikel voorziet in een omzetting van artikel 30sexies van de ETS-richtlijn.

Artikel 16

Artikel 8.5.1 van het DABM bepaalt dat het VEKA een boete kan opleggen aan de exploitant van een BKG-installatie of vliegtuigexploitant voor elke ton CO₂-equivalent die werd uitgestoten en waarvoor geen emissierechten werden ingeleverd. Om dit sanctiemechanisme ook van toepassing te verklaren op scheepvaartmaatschappijen en gereguleerde entiteiten die niet aan de inleververplichting hebben voldaan, wordt het artikel in die zin gewijzigd. Zo wordt de scheepvaartmaatschappij en de gereguleerde entiteit toegevoegd, alsook het artikel dat de jaarlijkse inleververplichting voor deze entiteiten bevat. Voor scheepvaart zit deze verplichting in het nieuwe artikel 8.3.6/2 van het DABM. Voor de gereguleerde entiteiten zit deze verplichting in het nieuwe artikel 8.3.6/8. Dit artikel is een omzetting van artikel 16, lid 3bis (voor scheepvaartmaatschappijen) en artikel 30octies van de ETS-richtlijn (voor gereguleerde entiteiten).

Hetzelfde wordt gedaan in het vierde lid van artikel 8.5.1 van het DABM dat bepaalt dat de Vlaamse Regering maatregelen neemt om de publicatie te verzekeren van de namen van de exploitanten of vliegtuigexploitanten die onvoldoende emissierechten inleverden. In dit vierde lid worden daarom ook scheepvaartmaatschappijen en gereguleerde entiteiten, alsook de verplichtingen vervat in het nieuwe artikel 8.3.6/2 en het nieuwe artikel 8.3.6/8 van het DABM opgenomen. Dit is een omzetting van artikel 16, lid 2 en artikel 30octies van de ETS-richtlijn.

Artikel 17

Via dit artikel wordt de lijst van definities uit artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 aangepast:

////////////////////////////////////
////////

- In de bestaande definities van biobrandstoffen en biomassa in artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 worden wijzigingen aangebracht om deze volledig conform met de richtlijn hernieuwbare energie (richtlijn (EU) 2018/2001) te maken, meer bepaald artikel 2, onder 24) en onder 33) van deze richtlijn.
- Er worden definities ingevoegd van afnamepunt voor waterstof, energetisch verbruik en niet-energetisch verbruik, omdat deze begrippen worden gehanteerd in het kader van de rapporteringsverplichtingen voor waterstof (die worden ingevoegd in artikel 12.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en de daarbij horende overgangsbepaling in een nieuw artikel 15.3.5/26 van het Energiedecreet van 8 mei 2009).
- De definitie van "energiedrager" wordt uitgebreid ingevolge de Verordening (EU) 2022/132 van de Europese Commissie van 28 januari 2022 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1099/2008 van het Europees Parlement en de Raad betreffende energiestatistieken, wat de uitvoering van de herzieningen van de jaarlijks, de maandelijks en de maandelijks op korte termijn in te dienen energiestatistieken betreft, zodat de opgesomde energiedragers in de energiebalans en het energierapport onderscheiden kunnen worden opgenomen.
- In de definitie van "niet-residentieel gebouw" worden twee wijzigingen aangebracht. In punt g) staat een taalkundige lapsus, namelijk "gebouwen van een landbouwgebouw die niet voor bewoning bestemd zijn". Het woord "landbouwgebouw" moet worden vervangen door het woord "landbouwbedrijf". Tot slot worden ook via een nieuw punt h) "elektriciteitscabines" toegevoegd aan de lijst van uitzonderingen. Deze laatste categorie was immers oorspronkelijk opgenomen in de definitie van "niet-residentieel gebouw" uit het Energiebesluit van 19 november 2010, maar werd bij de overheveling van deze definitie naar het decretale niveau verkeerdelijk niet meegenomen.
- Aan de definitie van "publieke organisaties" worden ook de "polders en wateringen" toegevoegd. Dit zijn immers onmiskenbaar (weliswaar kleine) lokale overheden met zelfs een mate van fiscale autonomie die thans in de opsomming ontbreken.
- Een tweede type instelling dat vandaag nog niet expliciet in die definitie van "publieke organisatie" is vervat maar er onmiskenbaar toe behoort, zijn de *sui generis* instellingen die op grond van een samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten/gemeenschappen of tussen meerdere gewesten/gemeenschappen onderling worden opgericht, en die niet exclusief toe te wijzen zijn aan één enkele gefedereerd niveau. Het gaat bijvoorbeeld over een publiekrechtelijke rechtspersoon zoals Viapass. De definitie wordt ook op dit punt uitgebreid.
- Voorgesteld wordt ook om de definitie van startdatum in artikel 1.1.3, 113°/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 te wijzigen. Door het opheffen van de projectspecifieke PV-categorieën (en tegelijk het opheffen van de bovengrens voor PV-projecten binnen de call groene stroom) via het Besluit van de Vlaamse Regering van 2 december 2022, worden er geen groenestroomcertificaten toegekend voor nieuwe PV-installaties. De definitie van startdatum wordt daarmee in lijn gebracht.
- Met het oog op het opleggen van rapporteringsverplichtingen voor waterstof (in artikel 12.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009) wordt het begrip "waterstof" gedefinieerd. Het betreft hier elk product dat hoofdzakelijk bestaat uit waterstofmoleculen. Deze rapporteringsverplichting is bijgevolg niet van toepassing op producten die hoofdzakelijk bestaan uit het waterstofelement, bijvoorbeeld waterstofderivaten (zoals ammoniak, ...).

Tot slot worden ter omzetting van de verplichtingen uit artikel 5 en 6 van richtlijn 2023/1791 een aantal nieuwe begrippen gedefinieerd. Het leidend voorwerp van het toepassingsgebied van deze Europese verplichting zijn de "overheidsinstanties". Dit is in de richtlijn (EU) 2023/1791 op algemene wijze gedefinieerd als "nationale, regionale of

////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////

lokale autoriteiten en entiteiten die rechtstreeks door die autoriteiten worden gefinancierd en beheerd, maar die niet van industriële of commerciële aard zijn”.

De richtlijn definieert echter niet wat exact “nationale, regionale of lokale autoriteiten” zijn maar laat, gelet op de eigenheid van de interne structuren van iedere lidstaat, de concrete invulling ervan in het kader van subsidiariteit over aan die lidstaten.

In de Belgische context zijn deze termen te beschouwen als de federale overheid, de Vlaamse overheid, de provinciale overheden, de gemeentelijke overheden, inclusief de OCMW's, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, de politiezones, de hulpverleningszones, en de polders en wateringen, alsook hun eigen agentschappen. Vallen zodoende *niet* onder deze term: de onderwijsinstellingen, de gezondheidsvoorzieningen en de welzijnsvoorzieningen (tenzij ze integraal deel uitmaken van de rechtspersoonlijkheid van een van de voormelde overheden⁹), of de overheidsbedrijven.

Er wordt daarom in dit kader in artikel 1.1.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een nieuwe definitie ingevoegd van het overkoepelende begrip “openbaar bestuur”. Dit betreft voor toepassing van de inventaris via cascade een omzetting en concrete invulling van enerzijds die engere definitie “overheidsinstanties” uit de nieuwe richtlijn energie-efficiëntie, en anderzijds de bestaande bredere “publieke organisaties”^{10,11}. Er is dus in het kader van “openbaar bestuur” enige overlap tussen de constituerende deeldefinities.

De nieuwe deeldefinitie “overheidsinstantie” slaat dan enkel op de specifiek opgelijste publieke organisaties, vermeld in artikel 1.1.3, 104°/1, a), b), c), d) e), f), g), l) van het Energiedecreet van 8 mei 2009, alsook op die entiteiten die geen publieke organisatie zijn maar wel zowel rechtstreeks door de voormelde specifieke publieke organisaties worden gefinancierd én beheerd¹², maar die niet van industriële of commerciële aard zijn.

Het is immers te verdedigen dat in het kader van publieke transparantie de verplichtingen rond de inventaris en open data (artikel 6, lid 5 van richtlijn (EU) 2023/1791) breder worden ingevuld dan de verplichtingen rond de doelstellingen die op termijn zullen voortvloeien uit de andere bepalingen van artikel 5 en 6 van de richtlijn (EU) 2023/1791. Bij een strikte omzetting van de verplichtingen uit artikel 5 en 6 van de voormelde richtlijn

⁹ Bv. een gemeenteschool, een OCMW-ziekenhuis, een OCMW-woonzorgcentrum.

¹⁰ Dit zijn a) de federale overheid, inclusief de parastatalen; b) de Vlaamse overheid, inclusief de intern en extern verzelfstandigde agentschappen; c) de provinciale overheden, inclusief de autonome provinciebedrijven en de extern verzelfstandigde agentschappen; d) de gemeentelijke overheden, inclusief de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de autonome gemeentebedrijven, de extern verzelfstandigde agentschappen, en verenigingen en vennootschappen voor maatschappelijk welzijn; e) de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden; f) de politiezones; g) de hulpverleningszones; h) de overheidsbedrijven; i) de onderwijsinstellingen; j) de welzijnsvoorzieningen; k) de gezondheidsvoorzieningen. Hieraan wordt thans ook een litera l) toegevoegd met betrekking tot de polders en wateringen en een punt m) met betrekking tot (interfederale) *sui generis* instellingen.

¹¹ Conform artikel 6, §1, VII, eerste lid, f) en h) van de bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI) zijn het de gewesten die binnen hun territorium aangaande de nieuwe energiebronnen en het rationeel energiegebruik op land exclusief bevoegd zijn. Het Grondwettelijk Hof maakte dit heel duidelijk bij arrest nr. 98/2013. Dit houdt dan ook in dat ook de federale overheid onder het toepassingsgebied valt van de verschillende gewestelijke verplichtingen aangaande energie-efficiëntie. Hiervoor bestaan er overigens al tal van precedentes: zo zijn de federale overheidsgebouwen onderworpen aan de gewestelijke EPC-verplichtingen, de Vlaamse renovatieverplichtingen, en is in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de verplichting met betrekking tot het PLAGE ('Plan voor Lokale Actie voor het Gebruik van Energie'. Dit regelgevend kader heeft als doel om het energieverbruik in gebouwen in Brussel te verminderen door energiebesparingsdoelen op te leggen aan zowel eigenaars als huurders van grote gebouwen) ook van toepassing op de er gelegen federale en Vlaamse overheidsgebouwen.

¹² In de praktijk is “gefinancierd en beheerd worden” te vergelijken met het criterium gehanteerd als restcategorie in artikel 2, 1°, c), iii, 1) van de Overheidsopdrachtenwet, al gaat het hier wel om twee cumulatieve voorwaarden: in hoofdzaak gefinancierd worden door de vermelde publieke organisaties én waarvan de leden van de directie, van de raad van bestuur of van de raad van toezicht voor meer dan de helft aangewezen zijn door die publieke organisaties. In hoofdzaak slaat bij overheidsopdrachten op minstens 50% en kan ook hier zo worden toegepast.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

zal het toepassingsgebied van die inhoudelijke verplichtingen dan ook beperkt zijn tot de minder breed geformuleerde term "overheidsinstanties".

Tot slot wordt ook het begrip "Vlaamse overheid" in het Energiedecreet van 8 mei 2009 gedefinieerd aan de hand van een verwijzing naar de reeds bestaande definitie uit artikel I.3, 1° van het Bestuursdecreet. Voorbeelden van instellingen die hierdoor gevat worden en tot de "Vlaamse overheid" behoren zijn De Vlaamse Waterweg, VITO, de VRT, Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel, de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen. Voorbeelden die niet onder deze definitie van de "Vlaamse overheid" vallen: de Universiteit Gent en Opera Ballet Vlaanderen.

Artikel 18

Artikel 3.1.3, eerste lid, 1° van het Energiedecreet van 8 mei 2009 geeft een lijst van de toezichthoudende en controlerende taken die de VREG vervult. In het voorontwerp van decreet wordt aan dit artikel een punt v) toegevoegd. Dit nieuwe punt stelt de VREG aan om een beoordeling uit te voeren en de mogelijke passende maatregelen te nemen, vermeld in artikel 15, derde en vierde lid van de AFIR-verordening. Zojuist genoemde artikel van de AFIR-verordening legt een driejaarlijkse beoordeling op aan de regulerende instantie over hoe de uitrol en exploitatie van laadpunten elektrische voertuigen in staat zouden kunnen stellen een grotere bijdrage te leveren aan de flexibiliteit van het energiesysteem en aan de verdere toename van het gebruik van hernieuwbare elektriciteit. De regulerende instantie kan ook mogelijke passende maatregelen nemen die de uitrol van (bidirectionele) laadpalen en hun integratie in het elektriciteitsnet bevorderen. Dit artikel houdt de uitvoering van artikel 15, derde en vierde lid van de AFIR in.

Tot slot wordt ook een punt w) toegevoegd waardoor de regulator ook bevoegd wordt voor het toezicht van klachten van afnemers in het geval dat een marktpartij, die zich ondanks zijn engagement tot naleving van de goede praktijk of akkoord die met betrekking tot de werking van de Vlaamse elektriciteits- of gasmarkt werd gesloten niet aan deze bepalingen houdt. Een dergelijk toezicht op de werking van de markt valt immers onder de taken van de VREG als regulator.

Artikel 19

Zowel de elektriciteitsdistributienetbeheerders als de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit zijn voor hun territoriaal en materieel werkingsgebied de facto monopolisten. Een goede en duidelijke afbakening tussen hun bevoegdheden en welke elektrische lijnen en leidingen tot welk net behoren is dan ook broodnodig. Conform artikel 4.1.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 stelt de gewestelijke energieregulator daarom een lijst op met de elektrische leidingen uitgebaat op hoogspanning¹³ met een nominale spanning van minder dan of gelijk aan 70 kilovolt, en de bijbehorende installaties, die gelegen zijn in het Vlaamse Gewest en die voornamelijk gebruikt worden voor het vervoer van elektriciteit naar distributienetten.¹⁴ Dat geheel van elektrische leidingen en installaties vormt het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Alleen de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit kan elektrische leidingen uitgebaat op hoogspanning

---

¹³ In artikel 1.1.3, 66°/1 van het Energiedecreet is dit gedefinieerd als "een nominaal spanningsniveau van 30 kilovolt of hoger."

¹⁴ Dit gebeurde initieel bij beslissing BESL-2011-14 van 24 oktober 2011 (BS 14 november 2011), maar deze beslissing werd op 20 augustus 2014 bij beslissing BESL-2014-14 (BS 24 oktober 2014) volledig herzien. Sindsdien zijn geen verdere wijzigingen van de lijst bekend gemaakt in het Belgisch Staatsblad.

////////////////////////////////////
////////

aanleggen en beheren met een nominale spanning van minder dan of gelijk aan 70 kilovolt, die gebruikt worden voor het vervoer van elektriciteit naar elektriciteitsdistributienetten.

Er is tevens decretaal bepaald dat de VREG hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit de lijst kan wijzigen van het geheel van elektrische leidingen en installaties die het plaatselijk vervoernet van elektriciteit uitmaken.

Uit de praktijk blijkt dat het daadwerkelijk gebruik van elektrische lijnen en leidingen van zowel het elektriciteitsdistributienet, maar zeker van het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit door de tijd kan wijzigingen. Het doel van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, zoals tot uitdrukking gebracht in het voormelde artikel 4.1.2, is het vervoer van elektriciteit naar distributienetten. Distributie dient zodoende incidenteel te zijn. Indien echter op een bepaalde elektrische lijn of leiding die thans deel uitmaakt van het plaatselijk vervoernet dermate veel afnemers aangesloten dienen te worden dat zij de facto eerder een distributiefunctie krijgt dan dat zij nog "voornamelijk gebruikt wordt voor het vervoer van elektriciteit naar distributienetten", dan zou die specifieke lijn of leiding moeten worden geherkwalificeerd als niet langer deel uitmakend van het plaatselijk vervoernet. De elektriciteitsdistributienetbeheerders hebben conform artikel 4.1.2, vierde lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 nochtans niet de mogelijkheid om een herziening van de lijst te vragen en zijn daarvoor afhankelijk van de goodwill van de beheerder van het plaatselijk vervoernet of van de opmerkzaamheid van de regulator.

Aan de debetzijde kan die beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit echter wel zijn door de decreetgever vastgestelde initiatiefrecht gebruiken om een herziening van de lijst te vragen als zij meent dat een distributielijne niet langer gebruikt wordt voor distributie maar wel voornamelijk gebruikt zou worden voor het vervoer van elektriciteit naar distributienetten.

Omwille van voormelde redenen worden de volgende twee wijzigingen aan artikel 4.1.2, vierde lid voorgesteld:

- Enerzijds krijgen ook de distributienetbeheerders, wat betreft hun gebied een initiatiefrecht om de VREG te vragen de lijst te herzien
- Anderzijds wordt de VREG verplicht om die lijst minstens om de tien jaar te evalueren en desnoods aan te passen. De eerste verplichte herziening moet daarbij gebeuren tegen 1 juli 2025.

In het geval dat de VREG zou beslissen dat een elektrische lijn of leiding moet worden overgedragen van het elektriciteitsdistributienet aan het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, of *vice versa*, zal dit uiteraard consequenties hebben voor de exploitatie ervan. De elektriciteitsdistributienetbeheerder en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit zullen dan over de elektrische lijn of leiding in kwestie onderling een overeenkomst dienen te sluiten, rekening houdende en met respect voor de door en krachtens het Energiedecreet van 8 mei 2009 vastgestelde regels (bijv. art. 4.1.8/5), over het verdere bezit, de ontwikkeling, het beheer en de exploitatie van die geherkwalificeerde elektrische lijn of leiding.

Artikel 20

Artikel 4.1.8, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 stelt dat de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit geen andere activiteiten kan ondernemen voor de productie van elektriciteit dan de productie van elektriciteit die nodig is om zijn taken als netbeheerder goed te kunnen uitoefenen. Er is geen redelijke verantwoording voor de onderscheiden behandeling van de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, enerzijds, en de distributienetbeheerder en zijn werkmaatschappij, anderzijds,

////////////////////////////////////
////////

wat betreft de mogelijkheid tot productie van energie voor het dekken van het energieverbruik van de eigen gebouwen (of te participeren in een rechtspersoon die dergelijke productie voor eigen energieverbruik heeft). Dit artikel wijzigt artikel 4.1.8, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 zodat, net als de distributienetbeheerder, ook de beheerder van het plaatselijk vervoernet de mogelijkheid krijgt tot productie van energie voor het dekken van het energieverbruik van de eigen gebouwen (of te participeren in een rechtspersoon die dergelijke productie voor eigen energieverbruik heeft).

Artikel 4.1.8, §2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 stelt voorts dat een distributienetbeheerder, zijn werkmaatschappij, en hun dochtervennootschappen die rechtspersoonlijkheid hebben, geen activiteiten ondernemen voor de productie van energie, behalve om het energieverbruik van de eigen gebouwen te dekken en niet mogen participeren in een rechtspersoon die actief is in de productie van energie. Hieronder valt niet de productie om het energieverbruik van de eigen gebouwen van die rechtspersoon te dekken.

Er wordt voorgesteld om dit iets breder te herformuleren en dit niet tot het energieverbruik van de eigen gebouwen te beperken maar dit voor alle eigen elektriciteitsverbruik toe te laten (bv. voor elektrische voertuigen,...).

Voorts wordt de afwijkende regeling met betrekking tot het ondernemen van activiteiten voor de productie van thermische energie aangepast. Dit betekent dat de netbeheerder, zijn werkmaatschappij of hun dochtervennootschappen die rechtspersoonlijkheid hebben gedurende tien jaar die activiteiten kunnen ondernemen en dat die termijn vervolgens op basis van een grondig onderbouwde motivatie telkens met zestig maanden verlengd kan worden.

Artikel 21

Dit artikel voegt in titel IV, hoofdstuk I van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een nieuwe afdeling IV/2 in.

Artikel 22 en artikel 23

Wat de bevoegdheidsaspecten betreft aangaande de veiligheid van het aardgasdistributienet, het elektriciteitsdistributienet en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit wordt verwezen naar de bespreking onder punt 1.2 van de inleiding. Dit overheidsoptreden vloeit immers voort als een reactie op het advies nr. 70.190/VR van de Raad van State dat stelde dat overeenkomstig artikel 6, §1, VII, eerste lid, b), van de BWHI veiligheidsmaatregelen betreffende de installaties die de netactiviteit van gasdistributie ondersteunen tot de bevoegdheid van de gewesten moet worden gerekend. Dezelfde redenering kan overeenkomstig artikel 6, §1, VII, eerste lid, a), van de BWHI ook worden doorgetrokken richting de distributie van elektriciteit.

De veiligheidscode wordt gezamenlijk opgesteld door de netbeheerders (en wat elektriciteit betreft ook de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit) in dit in overleg met de VREG (bijv. om interferentie of tegenstrijdige bepalingen tussen enerzijds de veiligheidscode veiligheid en anderzijds het TRDE of TRDG te vermijden) en wordt vervolgens ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering die deze kan goed- of afkeuren. Wat elektriciteit betreft houdt die code ook rekening met de eigenheid van het elektriciteitsdistributienet versus het plaatselijk vervoernet van elektriciteit.

////////////////////////////////////
////////

Bij een negatieve beslissing met betrekking tot de voorgelegde code kan de Vlaamse Regering uiteraard ook aanduiden welke wijzigingen zij wil teneinde haar goedkeuring te kunnen bekomen. Aangezien die code dwingende regels bevat dienen zij in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt en treden zij pas na die bekendmaking in werking.

Deze veiligheidscode doet uiteraard geen afbreuk aan andere verplichtingen die op basis van andere regelgeving eventueel moet worden gerespecteerd (bijv. codex veiligheid op het werk, KLIP-decreet,...).

Artikel 24

Conform artikel 4.1.16 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 is voor de netuitbreiding of netversterking met het oog op de aansluiting van een wooneenheid of gebouw het rendabele deel van de kosten voor de aanleg op het openbaar domein en de gemeentewegen van de verbinding tussen de lagedrukleiding of de residentiële middendrukleiding enerzijds, en de wooneenheid of het gebouw, anderzijds, ten laste van de aardgasdistributienetbeheerder, behalve in de gevallen die door de Vlaamse Regering worden bepaald. Voor de netuitbreiding of netversterking met het oog op de ontsluiting van een verkaveling is dan weer het rendabele deel van de kosten voor de aanleg op het openbaar domein en de gemeentewegen van de verbinding tussen de lagedrukleiding of de residentiële middendrukleiding, enerzijds, en de verkaveling, anderzijds, ten laste van de aardgasdistributienetbeheerder, behalve in de gevallen die door de Vlaamse Regering worden bepaald. Dit betreft een decretale openbaredienstverplichting waardoor aardgasaansluiting waarvoor netversterking noodzakelijk is wordt gesubsidieerd en gesolidariseerd via de aardgasdistributietarieven. Er wordt voorgesteld om met ingang van 1 januari 2025 deze openbaredienstverplichting op te heffen, waardoor de reële kost zal worden aangerekend. Deze maatregel, waardoor nieuwe aardgasaansluitingen financieel minder interessant worden vergeleken met alternatieven, kadert in de afbouw van de afhankelijkheid van aardgas die deze legislatuur reeds met eerdere decreten werd ingezet.

Artikel 25 en artikel 26

Momenteel moet conform artikel 4.1.19 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 het investeringsplan van de distributienetbeheer jaarlijks worden ingediend maar moet de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit dit slechts tweejaarlijks doen. Er wordt voorgesteld die termijnen te uniformiseren naar tweejaarlijks.

Artikel 4.1.19, §1, eerste lid vermeldt de elementen die de elektriciteitsdistributienetbeheerders in het investeringsplan moeten opnemen. Er wordt voorgesteld om de netbeheerder op te leggen om bij de inschatting van de langetermijntrends voor de opmaak van het investeringsplan ook rekening te houden met onder meer de potentiële bijdrage van elektrische voertuigen, en meer specifiek, slim en bidirectioneel laden aan de flexibiliteit van het energiesysteem. Dit onderdeel van de langetermijntrends wordt specifiek beoogd bij de driejaarlijkse beoordeling door de regulerende instantie in artikel 15, derde en vierde lid van de AFIR-verordening.

Voorts wordt voorgesteld om het investeringsplan van de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit meer te aligneren op dat van de distributienetbeheerders. Het is daarbij belangrijk dat de investeringsplannen van de distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit (Elia) op zelfde moment moeten worden ingediend, zodat nagekeken kan worden dat er overeenstemming is qua visie over de uitbouw van de aan elkaar gekoppelde elektriciteitsdistributienetten en de netten in beheer door de beheerder van het plaatselijk vervoernet.

////////////////////////////////////
////////

Ook wordt bepaald dat niet enkel de "relevante netgebruikers" bij het opstellen van het investeringsplan moet worden geconsulteerd, maar ook de gebruikers van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. De heden in artikel 4.1.19, §2 gehanteerde term "netgebruikers" slaat immers zuiver op de gebruikers van het elektriciteits- en aardgasdistributienet.

Verder worden wat de aardgasdistributienetbeheerders betreffen de voorwaarden dat het investeringsplan enerzijds een gedetailleerd plan van het aardgasdistributienet van de aardgasdistributienetbeheerder, met aanduiding van de bestaande aardgasleidingen per straat en eventueel met vermelding van de huisnummers, dient te bevatten, en anderzijds ook een gedetailleerde lijst van het aardgasdistributienet van de aardgasdistributienetbeheerder, met aanduiding van de aardgasleidingen waarvan de aanleg in de drie daaropvolgende jaren gepland is, per straat en eventueel met vermelding van de huisnummers, opgeheven. Gelet op het streven richting defossilisering en de afbouw van de aardgasafhankelijkheid lijkt dit immers meer en meer een lege lijst te worden en het dient te worden vermeden dat de aanwezigheid van die lijst en plannen als een vormvoorwaarde worden beschouwd.

Tevens wordt voorgesteld om ook, los van het investeringsplan, de netbeheerders te verplichten ook een "databeheersplan" op te stellen. Dit wordt opgenomen in het ontworpen artikel 4.1.19/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Databeheer wordt immers steeds belangrijker, niet enkel ter ondersteuning van het netbeheer maar ook ter ondersteuning van de leveringsmarkt en flexibiliteit. Het is dan ook nodig dat ook op dit punt een langetermijnvisie wordt ontwikkeld door de netbeheerders en dit los van eventuele investeringen. Er wordt gekozen om dit "databeheersplan" tweejaarlijks te laten opstellen. Het is daarbij toegelaten dat de netbeheerders bepaalde assumpties die geconsulteerd werden in het kader van het investeringsplan opnieuw overnemen en gebruiken in het databeheersplan.

Wat de verhouding tussen het nieuwe "databeheersplan" en het tweejaarlijks en vijfjaarlijks rapport van de regulator inzake databeheer (cfr. art. 3.1.3, 4°, k) en l) van het Energiedecreet van 8 mei 2009) betreft:

- De regulator maakt het tweejaarlijks rapport en de vijfjaarlijkse evaluatie inzake databeheer op en rapporteert aan de Vlaamse Regering. Dat is een oefening waarin de databeheerder niet noodzakelijk zijn plannen uit de doeken doet over hoe toekomstig databeheer zal worden vorm gegeven. Dat rapport wordt ook niet publiekelijk geconsulteerd.
- Het databeheersplan is echter vergelijkbaar met het investeringsplan. De databeheerder maakt dit op, er is een publiek debat en consultatie en dat verplicht de databeheerder na te denken en te consulteren over hoe ze de evolutie inzake databeheer ziet.

Het is evenwel logisch dat regulator hier rekening mee houdt in zijn evaluatie/rapportering of die evaluatie ook kan gebruiken om het databeheerplan te adviseren.

Dit "databeheersplan" staat qua scope en inhoud voorts los van de verplichtingen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming die uiteraard onverkort van kracht blijven. Het gaat hier immers niet over een plan ter bescherming van persoonsgebonden gegevens maar om enerzijds een gedetailleerde raming van de capaciteitsbehoeften van de systemen die ingezet worden voor het databeheer en de toekomstverwachtingen rond evoluties in deze behoeften en anderzijds een investeringsprogramma voor de aanpassing van de systemen dat de netbeheerder uitvoert om aan de behoeften te voldoen. Het investeringsprogramma bevat al de volgende elementen:

////////////////////////////////////
////////

- de roadmap voor het databeheer voor een periode van drie jaar en de geplande investeringen voor de langetermijntontwikkeling van de systemen voor het databeheer voor een periode van tien jaar;
- een toelichting bij de verschillende systemen in de dataketting;
- voorspellingen van de langetermijntrends.

Over de uitvoering van het databeheersplan zullen de distributienetbeheerders en de beheerder van het plaatselijk vervoersnet van elektriciteit aan de minister van energie een rapport bezorgen tegen 1 oktober van het jaar volgende op de goedkeuring van het plan.

Tot slot worden de termijnen waarbinnen de regulator een beslissing moet nemen aangepast. Vandaag heeft de regulator negentig dagen na de dag waarop hij het investeringsplan heeft ontvangen om een beslissing te nemen of vraagt binnen dezelfde termijn bijkomende inlichtingen aan de netbeheerder. Als de VREG aan de netbeheerder bijkomende inlichtingen vraagt, wordt de termijn om een beslissing te nemen met negentig dagen verlengd, vanaf de dag nadat de bijkomende inlichtingen werden gevraagd. De verlenging met negentig dagen is echter onredelijk lang. Daarom wordt bepaald dat de regulator bij een verlenging bij vragen stellen slechts een bijkomende termijn van dertig dagen krijgt.

Artikel 27

In december 2022 was 1,13% van de digitale elektriciteitsmeters niet communicerend en 4,08% van de digitale gasmeters niet communicerend. Hieronder wordt verstaan dat de communicatie onvoldoende is om het daarbij toepasselijke meetregime ("meetregime 3") aan te vragen. Bij de uitrol van de digitale meter is nooit uitgegaan van een 100% bereikbaarheid. Dit blijkt onder meer uit het rapport over het proefproject slimme meters waar een bereikbaarheid via "General Packet Radio Service" ("GPRS")¹⁵ van 98,3% werd vastgesteld¹⁶. Bij de actualisatie van de kosten-batenanalyse in 2018 werd de kost voor telecommunicatie aangepast (verlaagd) op basis van de gunning van de digitale meterketting met daarin een all-in service kost met enkel een jaarlijkse kost per meter¹⁷. Deze gunning gaat gepaard met een "service level agreement" (SLA) voor uitlezing die gedifferentieerd wordt per type meter maar in alle gevallen minder dan 100% bedraagt. Bij de laatste actualisatie van 2020 (ADV-2020-02) werd dit uitgangspunt door de regulator niet gewijzigd.

Waarborgen dat alle digitale meters ten alle tijden en in alle gevallen kunnen communiceren kan zeer complex en duur worden, wat de systeemkost sterk zou verhogen. Zo zijn er bijvoorbeeld plaatsen in Vlaanderen waar op vandaag gewoon geen of onvoldoende 4G dekking is om communicatie te verzekeren. Het is daarom nodig om een maatschappelijke afweging te maken wanneer deze kost verantwoord is. Dit artikel erkent dat sommige meters niet-communicerend zijn, beperkt deze groep tot maximaal 3% van

¹⁵ GPRS is een techniek die een uitbreiding vormt op het bestaande gsm-netwerk. Met deze technologie kan op een efficiëntere, snellere en goedkopere manier mobiele data verzonden en ontvangen worden. Bij GPRS zijn gebruikers altijd online waardoor ze een constante verbinding met internet of bedrijfsnetwerk hebben, en dus maar een keer in hoeven te bellen om de hele dag online te zijn. De gebruiker houdt de verbinding echter alleen maar bezet op momenten dat er daadwerkelijk gebruik van wordt gemaakt, waardoor de capaciteit beter benut wordt en kan er meer data tegelijk uitgewisseld worden.

¹⁶ De bereikbaarheid van de GPRS modules was beter (98,3%) en kan nog verbeterd worden door het gebruik van antennes. De bereikbaarheid van de gasmeters hangt samen met deze van de E-meters. Infracx besluit hieruit dat het beter de communicatie via het kabelnet vergeet (RAPP-2017-02).

¹⁷ Kostprijs telecommunicatie meters. De kost werd aangepast van 2€ per adres per jaar naar €1,22 per adres per jaar. De eenmalige opzetkost werd aangepast van €150.000 naar €0. De activatiekost per meter werd aangepast van €0,10 naar €0. Het wegvallen van de eenmalige opzetkost en de activatiekost volgt uit de gunning, waarbij de kost volledig bestaat uit een all-in service kost met enkel een jaarlijkse kost per meter (RAPP-2018-01).

////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////////

het aantal geplaatste digitale meters voor elektriciteit en 6% voor het aantal geplaatste digitale meters voor aardgas en voorziet dat de Vlaamse Regering criteria kan opleggen voor de evaluatie van technische en economische haalbaarheid wanneer de netbeheerder het probleem dient op te lossen. In alle gevallen dient de netbeheerder het probleem op te lossen indien een netgebruiker gebruik wenst te maken van de mogelijkheden die meetregime 3 meebrengt zoals bijvoorbeeld het sluiten van een dynamisch prijscontract.

Door de energietransitie verschuift het verbruik van gas naar elektriciteit. Om die reden wordt voor het oplossen van communicatieproblemen in eerste instantie ook gefocust op de digitale elektriciteitsmeter, waarvoor het aantal toepassingen dat een digitale meter vereist ook veel groter is.

Artikel 28

Het huidige artikel 4.3.3, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 merkt de situatie waarin "een leverancier de toegang tot het net wordt ontzegd" aan als één van de vier gevallen waarin de netbeheerder optreedt als noodleverancier.

De term "ontzegd" of "ontzeggen van de toegang tot het net" wordt niet gedefinieerd in het Energiedecreet en komt ook niet voor in het huidige artikel 4.1.18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, waarin enkel sprake is van de termen "weigeren", "opschorten" of "beëindigen" van de toegang. Dit gebrek aan definitie en onderlinge afstemming tussen de huidige artikelen 4.3.3 en 4.1.18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 is verre van ideaal, gezien dit aanleiding kan geven tot interpretatieproblemen. Meer bepaald: moet "ontzeggen" geïnterpreteerd worden als een synoniem voor "beëindigen" van de toegang, dan wel als een koepelbegrip dat zowel "beëindigen" als "opschorten" omvat?

Om dit te remediëren, wijzigt dit voorontwerp van decreet de term "ontzegd" in artikel 4.3.3 van Energiedecreet van 8 mei 2009 naar "beëindigd", wat in overeenstemming is met de invulling die deze term krijgt in artikel 4.1.18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, zoals tevens gewijzigd door dit voorontwerp van decreet.

Het spreekt voor zich dat een optreden van de netbeheerder als noodleverancier enkel aangewezen is in geval van beëindiging van de toegang, doch niet in geval van opschorting van de toegang, noch bij de buitendienststelling van (een) toegangspunt(en).

Artikel 29

Via dit artikel wordt de huidige bepaling in artikel 4.4.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 verfijnd die stelt dat het technisch proces van leverancierswissels vanaf 1 januari 2026 niet langer dan 24 uur in beslag mag nemen.

Om een leverancierswissel mogelijk te maken moet onder meer een wisselmeterstand bepaald worden. Enkel voor communicerende digitale of elektronische meters kan dit snel genoeg gebeuren om het technische proces van de wissel binnen de 24 uur uit te voeren. Technisch is de vereiste dus enkel onder die voorwaarde realiseerbaar. De vereiste is een omzetting van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn (Electricity Market Directive). Die vermeldt in de recitals:

"Kortere overstaptijden zetten consumenten er waarschijnlijk toe aan om te zoeken naar betere energiecontracten en over te stappen op een andere leverancier. Het toegenomen gebruik van informatietechnologie moet het mogelijk maken dat uiterlijk in 2026 het

////////////////////////////////////
////////

technische overstapproces waarbij een nieuwe leverancier op een meetpunt bij de marktdeelnemer wordt geregistreerd, op werkdagen normaliter binnen 24 uur wordt afgerond. Niettegenstaande de andere fasen die in het overstapproces moeten worden doorlopen voordat met het technische overstapproces kan worden begonnen, draagt de garantie dat dit technische overstapproces uiterlijk op die datum binnen 24 uur kan plaatsvinden, ertoe bij dat de overstaptijd tot een minimum wordt beperkt, hetgeen mede leidt tot een grotere betrokkenheid van de consument en tot concurrentie op detailhandelniveau. Hoe dan ook mag het overstapproces in totaal niet meer dan drie weken in beslag nemen vanaf de datum van de aanvraag van de afnemer."

De verwijzing naar het toegenomen gebruik van informatietechnologie verwijst onder meer ook naar de uitrol van de digitale meter.

Bij de omzetting in de andere regio's werd hiermee rekening gehouden.

- In Brussel geldt de bepaling enkel voor klanten met een slimme meter: *"Uiterlijk op 1 januari 2026 moet de technische procedure voor het veranderen van leverancier voor elke eindafnemer met een slimme meter binnen 24 uur worden uitgevoerd op elke werkdag."*;
- In het Waalse Gewest geldt de bepaling voor klanten met een communicerende meter waarvoor de communicatie geactiveerd is: *"Au plus tard en 2026, la procédure technique de changement de fournisseur ou d'acteur du marché pratiquent l'agrégation est effectuée en 24 heures au plus pour les utilisateurs équipés d'un compteur communicant dont la fonction communicante est activée ou d'un compteur qui transmet les données de comptage sous forme électronique."*

Netgebruikers die nog over een analoge meter zouden beschikken maar wensen te beschikken over de functionaliteit om binnen 24 uur het technische proces van verandering van leverancier te doorlopen, kunnen kosteloos een digitale meter aanvragen bij de netbeheerder.

Tot slot wordt via een nieuw derde lid geëxpliciteerd dat onverminderd de termijnen opgenomen in het tweede lid, een afnemer echter uitdrukkelijk kan verzoeken aan zijn leverancier om het technische proces van verandering op een latere datum te laten ingaan. In de praktijk kan iemand immers een nieuw contract afsluiten, maar vragen aan zijn leverancier om de levering pas op een latere datum te laten starten.

Artikel 30

Dit artikel voegt in titel IV/1, hoofdstuk I van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een nieuwe afdeling I/1 in.

Artikel 31

Wat de bevoegdheidsaspecten betreft aangaande de veiligheid van het warmte- en koudenet wordt verwezen naar de bespreking onder punt 1.2 van de inleiding. Dit overheidsoptreden vloeit immers voort als een reactie op het advies nr. 70.190/VR van de Raad van State dat stelde dat overeenkomstig artikel 6, §1, VII, eerste lid, b), van de BWHI veiligheidsmaatregelen betreffende de installaties die de netactiviteit van gasdistributie ondersteunen tot de bevoegdheid van de gewesten moet worden gerekend. Dezelfde redenering kan overeenkomstig artikel 6, §1, VII, eerste lid, d), van de BWHI ook worden doorgetrokken richting de distributie van thermische energie.

De procedure tot vaststelling van de veiligheidscode verschilt echter bij thermische energie versus die bij aardgas en elektriciteit. Daar waar voor de distributie van aardgas en
////////////////////////////////////
////////

elektriciteit er een beperkt aantal netbeheerders actief zijn die over een territoriaal begrensde monopolie beschikken en die gebruik maken van één enkele werkmaatschappij en er slechts één beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit is (waardoor ze over een eenheid van visie en over de nodige technische competentie beschikken), is dat bij de distributie van thermische energie niet het geval. Een gelijkaardige procedure waarbij de Vlaamse Regering de veiligheidscode vaststelt op gezamenlijke voordracht van de warmte- en koudenetbeheerders is dan ook compleet onwerkbaar. Om die reden wordt de bevoegdheid tot het vaststellen van de veiligheidscode gedelegeerd aan de Vlaamse Regering na advies van de VREG. Tot slot dient te worden geduïd dat de nood met betrekking tot veiligheid bij thermische energie minder groot is dan bij aardgas (ontploffingsgevaar) zodat het niet absoluut noodzakelijk is dat de Vlaamse Regering hieraan uitvoering geeft. De uitvoering behoort dan ook tot de discretionaire bevoegdheden van de Vlaamse Regering.

Artikel 32 en artikel 34

Conform respectievelijk artikel 7.1.4 en 7.1/1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 worden de door de VREG toegekende groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten en garanties van oorsprong geregistreerd in een centrale databank. De door de VREG uitgegeven groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten en garanties van oorsprong zijn immateriële roerende goederen die zodoende een financiële waarde vertegenwoordigen. Groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten werden dan ook door de Europese Commissie beschouwd als zijnde staatssteun.

Op basis van technologie, vermogen en datum van in dienst name kan de waarde van een groenestroomcertificaat en warmtekrachtcertificaat geraamd worden, hetzij op basis van de minimum steun ofwel op basis van de marktwaarde van het certificaat.

Hierbij moet ook in herinnering worden gebracht dat randnummer 3.2.1.4 van de *Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022* een aantal transparantieplichtingen inhouden die thans niet worden afgedekt. Doordat de VREG als parlementaire instelling niet onder het toepassingsgebied valt van het decreet van 19 november 2021 tot oprichting van een Vlaams subsidieregister en de VREG een decretaal vastgesteld geheimhoudingsplicht heeft, is er momenteel geen dergelijke transparantie en openheid met betrekking tot deze steun. Het lijkt dan ook dienstig om ook hierover de nodige publieke transparantie te verschaffen. Te meer daar Vlaanderen in het kader van het aanmeldingsdossier SA.46013 de Europese Commissie gegarandeerd heeft dat men aan de transparantieplichting uit randnummer 3.2.7 van de toenmalige richtsnoeren staatssteun ten behoeve van milieubescherming en energie 2014-2020 zou voldoen¹⁸, wat in de staatssteunbeslissing van de Europese Commissie expliciet als verstrekt engagement is opgenomen.

Om voormelde redenen wordt voorgesteld om, naar analogie met het subsidieregister, een aantal gegevens uit die databank actief openbaar te maken. Er wordt voorgesteld om, teneinde persoonsgegevens te beschermen en het feit dat het wat natuurlijke personen

---

¹⁸ Die oude richtsnoeren vereisten dat de lidstaten moeten zorgen voor de bekendmaking van de volgende informatie op een uitgebreide staatssteunwebsite, op nationaal of regionaal niveau: de volledige tekst van de goedgekeurde steunregeling of de subsidiebeschikking voor individuele steun en de uitvoeringsbepalingen ervan, of een link daarnaar; de identiteit van de steun verlenende autoriteit of autoriteiten; de identiteit van de individuele begunstigden, de vorm en het bedrag van de steun voor elke begunstigde, de datum waarop de steun is toegekend, het soort onderneming (kmo of grote onderneming), de regio waar de begunstigde onderneming is gevestigd (op NUTS 2-niveau), en de voornaamste economische sector waarin de begunstigde actief is (op NACE-groepsniveau). Dit soort informatie moet worden bekendgemaakt nadat de subsidiebeschikking is gegeven, moet ten minste tien jaar worden bewaard en moet zonder beperkingen beschikbaar zijn voor het brede publiek. Ook de nieuwe richtsnoeren bevatten transparantieplichtingen.

////////////////////////////////////
////////

betreft in de praktijk slechts om een beperkt aantal certificaten gaat dat aan een gemiddeld natuurlijke persoon op jaarbasis wordt toegekend (*de minimis non curat lex*), deze openbaarmaking echter te beperken tot rechtspersonen. De VREG maakt jaarlijks uiterlijk op 31 januari per rechtspersoon de volgende gegevens openbaar:

- het ondernemingsnummer, vermeld in artikel III.17 van het Wetboek van economisch recht, van de certificaatgerechtigde en ook de naam, het postnummer, de gemeente en het land die aan dat ondernemingsnummer of vergelijkbaar identificatienummer gekoppeld zijn;
- het adres van de productie-installatie waar de groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten, garanties van oorsprong terechtkomen, op basis van het postnummer van het vestigingsnummer of de andere lokalisatieparameter in het dossierbehandelingssysteem;
- per productie-installatie en per ondernemingsnummer: het aantal groenestroomcertificaten, warmtekrachtcertificaten, alsook de minimumsteunwaarde ervan, en garanties van oorsprong die per jaar gedurende het vorige kalenderjaar en gedurende de vorige tien jaar werden toegekend.

Artikel 33

Dit artikel bevat twee kleine rechtzettingen in de verwijzingen in artikel 7.1.5, §4, zevende lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Via het decreet van 10 maart 2017 (dat in werking trad op 1 juli 2017) werd het derde lid in artikel 7.1.5, §4 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, dat de zogenaamde toenmalige anti-saucissoneringsbepaling bevatte, opgeheven. De volgorde van de leden in deze paragraaf werd hiermee gewijzigd. Voorgesteld wordt om de verwijzingen in het laatste lid van artikel 7.1.5, §4 van het Energiedecreet 8 mei 2009 recht te zetten.

Artikel 35

Artikel 7.2.2, §2, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 heeft betrekking op peer-to-peerhandel van groene stroom. Dit artikel maakt peer-to-peerhandel door een actieve afnemer van groene stroom geïnjecteerd op het distributienet mogelijk, maar niet voor groene stroom geïnjecteerd op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Om groene stroom te kunnen delen, moet de actieve afnemer-verkoper aangesloten zijn op het distributienet. Paragraaf één van ditzelfde artikel heeft betrekking op peer-to-peerhandel in hernieuwbare energie. In deze paragraaf is het delen van hernieuwbare energie geïnjecteerd in het elektriciteitsdistributienet alsook in het plaatselijk vervoernet van elektriciteit reeds mogelijk. Voorgesteld wordt om het delen door een actieve afnemer van groene stroom (zoals geregeld in paragraaf 2) geïnjecteerd op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit ook mogelijk te maken. Hiermee wordt een vergetelheid rechtgezet die onbewust het gevolg had dat peer-to-peerhandel van groene stroom op het plaatselijk vervoernet niet mogelijk was.

Artikel 36

Artikel 7.2.3, §2, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 maakt de verkoop van groene stroom in appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen (VME-verkoop) mogelijk. Er wordt in deze paragraaf enkel verwezen naar groene stroom geïnjecteerd in het distributienet. Paragraaf één van ditzelfde artikel, waarin de definitie van appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw gegeven wordt, vermeldt echter zowel het distributienet als het plaatselijk vervoernet van elektriciteit. Voorgesteld wordt om de verkoop van groene stroom in appartementsgebouwen en multifunctionele gebouwen ook

////////////////////////////////////
////////

mogelijk te maken voor de groene stroom geïnjecteerd op het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, in lijn met de wijziging zoals voorgesteld in het ontworpen artikel 35.

Artikel 37

Artikel 7.3.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 bevat een aantal tarifaire gunstregimes voor nieuwe productie-installaties van WKK:

- Conform artikel 7.3.1, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 zijn de kosten voor de aanleg van de elektrische leidingen over de eerste zevenhonderdvijftig meter op het openbaar domein tussen het elektriciteitsdistributienet of het plaatselijk vervoernet van elektriciteit en de productie-installatie, ten laste van de netbeheerder in kwestie voor zover het vermogen van die productie-installatie minstens 75 kWe is en niet hoger is dan 5 MWe.
- Conform artikel 7.3.1, tweede lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 zijn aangaande WKK de kosten voor de aanleg van de aardgasleidingen over de eerste zevenhonderdvijftig meter op het openbaar domein tussen het aardgasdistributienet en een productie-installatie met een vermogen van minstens 75 kWe en niet hoger dan 5 MWe ten laste van de aardgasnetbeheerder voor zover de aansluitingscapaciteit van die productie-installatie niet hoger is dan 2500 m³/h. Ook deze bepaling betreft een openbaredienstverplichting waardoor aardgas wordt gesubsidieerd/gesolidariseerd via de aardgasdistributienettarieven. Volgens Fluvius werd de afgelopen twee jaar deze bepaling echter niet ingeroepen.

De aanvrager van de aansluiting draagt alle overige kosten bij een nieuwe aansluiting van een productie-installatie van elektriciteit uit kwalitatieve warmtekrachtkoppeling op het net.

Om de in dit decreet aangehaalde redenen wordt voorgesteld om ook deze maatregel met ingang van 1 januari 2025 op te heffen.

Artikel 38

Volgens de consideransen van richtlijn (EU) 2023/1791 is de "openbare sector" in de Europese Unie goed voor ongeveer 5 tot 10 procent van het totale finaal energieverbruik van de Unie. Daarom is die sector volgens de Europese Unie een belangrijke motor om de markt om te buigen naar efficiëntere producten, gebouwen en diensten, en om een gedragsverandering op het vlak van energieverbruik teweeg te brengen bij burgers en bedrijven. Als het energieverbruik daalt dankzij maatregelen die de energie-efficiëntie verbeteren, kunnen er volgens de Europese Unie bovendien overheidsmiddelen vrijkomen voor andere doeleinden. Overheidsinstanties op nationaal, regionaal en lokaal niveau moeten conform richtlijn (EU) 2023/1791 dan ook een voorbeeldfunctie vervullen met betrekking tot energie-efficiëntie.

Via dit artikel wordt met betrekking tot "energiebesparing bij overheidsinstanties" dan ook een nieuw hoofdstuk VIII opgenomen in titel VII van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Een hoofdstuk VIII bestond in titel VII eerder al maar dat werd integraal opgeheven bij het decreet van 10 maart 2017 en is dus thans "vacant".

Bij de uitvoering van de hierna volgende verplichtingen zal de Vlaamse Regering dienen te kijken of de op te leggen doelstellingen lineair zullen worden verdeeld over de verschillende betrokken overheidsdiensten of dat het eerder aangewezen is dat de doelstelling in zijn totaliteit geldt voor de gezamenlijke overheidsdiensten maar dat er per overheidsdienst

////////////////////////////////////
////////

kan worden gemoduleerd met betrekking tot de individueel vereiste doelstelling, bijvoorbeeld rekening houdende met reeds geleverde inspanningen zodat eventuele "early adopters" ten gevolge van het verplicht hanteren van het referentiejaar 2021 uit de richtlijn niet onevenredig zouden worden benadeeld.

Artikel 39

Via dit artikel wordt in het voormelde hoofdstuk VIII een afdeling I opgenomen.

Artikel 40

Via dit artikel wordt in titel VII, hoofdstuk VIII, afdeling I een artikel 7.8.1 opgenomen dat dient als kader ter omzetting van artikel 5 van richtlijn (EU) 2023/1791.

Er wordt voorgesteld om voor die omzetting decretaal een kaderregeling op te nemen en de Vlaamse Regering hierbij een delegatie te geven om de concrete energie- en CO₂-reductieverplichtingen vast te leggen. In uitvoering van de artikel 5 van de voormelde richtlijn zal de Vlaamse Regering er uiteraard rekening mee moeten houden dat die minimaal 1,9% zal moeten bedragen ten opzichte van 2021 teneinde een correcte omzetting te garanderen.

De Vlaamse Regering kan evenwel overheidsinstanties die instaan voor het verzorgen van openbaar vervoer alsook de strijdkrachten vrijstellen van de verplichting. Deze uitzondering is expliciet voorzien in artikel 5, lid 1 de voormelde richtlijn.

Er wordt gekozen om de uitzondering uit artikel 5, lid 3 van de voormelde richtlijn echter niet te benutten. Conform die uitzondering dient vastgelegde verplichting tot en met 31 december 2026 niet het energieverbruik van overheidsinstanties in lokale bestuurlijke eenheden met een bevolking van minder dan 50.000 inwoners noch, tot en met 31 december 2029, het energieverbruik van overheidsinstanties in lokale bestuurlijke eenheden met een bevolking van minder dan 5.000 inwoners te omvatten. Aangezien dit echter het grootste deel van de Vlaamse steden en gemeenten zou uitsluiten¹⁹ én ook die kleinere steden en gemeenten een grote bijdrage te leveren hebben aan de energie- en CO₂-reductie, wordt gekozen om die direct onder het toepassingsgebied te laten vallen. Te meer daar die lokale besturen op termijn ook genieten van de effecten van die inspanningen op hun energiekost.

Artikel 41

Via dit artikel wordt in het voormelde hoofdstuk VIII een afdeling II opgenomen.

Artikel 42

Via dit artikel wordt in titel VII, hoofdstuk VIII, afdeling II een artikel 7.8.2 opgenomen dat dient als kader ter omzetting van artikel 6 van richtlijn (EU) 2023/1791.

Conform artikel 6, lid 1 van richtlijn (EU) 2023/1791 moet jaarlijks minstens 3 % van de totale vloeroppervlakte van verwarmde en/of gekoelde gebouwen die eigendom zijn van overheidsinstanties, worden gerenoveerd om minstens te worden getransformeerd tot

---

¹⁹ In Vlaanderen hebben enkel de steden Aalst, Antwerpen, Brugge, Genk, Gent, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, en Sint-Niklaas immers meer dan 50.000 inwoners.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

bijna-energieneutrale gebouwen of emissievrije gebouwen. De richtlijn maakt het in artikel 6, lid 6 echter mogelijk om ook een alternatieve benadering te hanteren die equivalent is aan de 3%. Het ontworpen artikel 7.8.2, §1 dat stelt dat de Vlaamse Regering een eis oplegt aan de overheidsinstanties om vanaf 2025 jaarlijks een energiebesparing te realiseren die minstens equivalent is aan de energiebesparing door renovatie van minstens drie procent van de totale bruikbare vloeroppervlakte van verwarmde en/of gekoelde gebouwen, dient dan ook te worden gelezen dat de Vlaamse Regering zowel de drie procent kan opleggen (want dat is automatisch equivalent) als kan kiezen voor de weg van de alternatieve benadering.

Conform de richtlijn is de minimale drempel waaraan de gebouwen moeten voldoen om onder het toepassingsgebied van deze verplichting te vallen 250 m².

De richtlijn laat echter toe om bepaalde categorieën van gebouwen uit te sluiten van het toepassingsgebied of aan minder strenge eisen te onderwerpen. Het voorontwerp houdt hier rekening mee en zorgt op dit punt voor een passende delegatie aan de Vlaamse Regering.

Bepaalde vrijstellingen hebben Europeesrechtelijk echter wel potentiële consequenties voor de lidstaat. Het vrijstellen van beschermde gebouwen, gebouwen van de strijdkrachten of religieuze gebouwen heeft voor de lidstaat geen consequentie. Conform artikel 6, lid 2 van richtlijn (EU) 2023/1791 kunnen de lidstaten echter ook besluiten een "niet in de eerste alinea bedoeld gebouw"²⁰ niet te renoveren tot het door de richtlijn vereiste niveau indien zij van oordeel zijn dat het technisch, economisch of functioneel niet haalbaar is om dit gebouw om te vormen tot een bijna-energieneutraal gebouw. Indien zij daartoe besluiten, tellen de lidstaten de renovatie van dat gebouw niet mee voor de naleving van de vastgelegde eis. Die consequentie wordt geïmplementeerd in paragraaf 3 van dit ontworpen artikel.

Tot slot staat artikel 6, lid 3 van richtlijn (EU) 2023/1791 een banking van gerealiseerde renovatie boven de minimaal vereiste 3 procent toe. De richtlijn stelt immers dat om energiebesparing in een vroeg stadium te stimuleren en om een stimulans te bieden voor vroegtijdige actie, een lidstaat die in een jaar, doch tot en met 31 december 2026, meer dan 3 procent van de totale vloeroppervlakte van zijn gebouwen renoveert het overschot mag meetellen bij het jaarlijkse renovatiepercentage van één van de drie jaren daarna. Een lidstaat die vanaf 1 januari 2027 in een jaar meer dan 3 procent van de totale vloeroppervlakte van zijn gebouwen renoveert, mag het overschot maar optellen bij het jaarlijkse renovatiepercentage van de twee volgende jaren. Dit mechanisme wordt eveneens in het voorontwerp voorzien en kan worden gebruikt bij zowel de gewone als de alternatieve benadering.

Artikel 43

Via dit artikel wordt in titel VII, hoofdstuk VIII, afdeling II een artikel 7.8.3 opgenomen dat dient als kader ter omzetting van artikel 6, lid 1 van richtlijn (EU) 2023/1791.

---

²⁰ Dit zijn alle gebouwen die niet behoren tot de categorie van:

- gebouwen die officieel beschermd zijn als onderdeel van een als zodanig aangewezen omgeving, dan wel vanwege hun bijzondere architectonische of historische waarde, voor zover de toepassing van bepaalde minimumeisen inzake energieprestaties hun karakter of aanzicht op onaanvaardbare wijze zou veranderen;
- gebouwen die eigendom zijn van de strijdkrachten of de centrale overheid en nationale defensiedoelinden dienen, uitgezonderd individuele woonruimten en kantoorgebouwen voor de strijdkrachten en ander personeel in dienst van de nationale defensieautoriteiten;
- gebouwen die worden gebruikt voor eredienssten en religieuze activiteiten.

////////////////////////////////////
////////

Artikel 6, lid 1 van de voormelde richtlijn 2023/1791 stelt voorts dat wanneer overheidsinstanties een gebouw gebruiken dat zij niet bezitten, zij verplicht dienen te onderhandelen met de eigenaar, met name wanneer zij een triggerpunt bereiken, zoals de vernieuwing van huurcontract, wijziging van het gebruik, aanzienlijke reparatie- of onderhoudswerkzaamheden, met als doel contractuele clausules vast te stellen opdat het gebouw ten minste een bijna-energie neutraal gebouw of een emissievrij gebouw wordt. Deze verplichting wordt hier omgezet.

De onderhandeling dienen plaats te vinden minstens in de volgende gevallen:

- 1° de verlenging van het gebruiksrecht van het openbaar bestuur op het gebouw;
- 2° de uitvoering van stedenbouwkundige handelingen aan het gebouw, als vermeld in artikel 4.2.1, 1°, 6° en 7° van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009;
- 3° de uitvoering van meldingsplichtige handelingen, als vermeld in artikel 2, 3, 4 en 5/1 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2010 betreffende meldingsplichtige handelingen ter uitvoering van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Indien de betrokken partijen niet tot een vergelijk komen dan wordt het geschil voorgelegd aan de vrederechter die naar billijkheid uitspraak doet. Het lokale vredegerecht is immers het forum dat bij uitstek het meest geschikt is om hierover recht te spreken aangezien dit gerecht reeds belast is met het beslechten van huurgeschillen en ook best de lokale gebruiken en patrimoniale waarde van de gebouwen gelegen in zijn ambtsgebied kent.

Wat betreft de parallelle aanpassing van het Gerechtelijk Wetboek en de toepassing van de impliciete bevoegdheden daarbij wordt verwezen naar de bespreking bij artikel 3.

Artikel 44

Ondanks het feit dat de finaliteit van het instrument om gegevens van het EPC actief openbaar te maken nobel was, blijkt dat er ongerustheid bestaat over de impact ervan. Bovendien leeft de vrees dat een "slippery slope" bewandeld zal worden waarbij steeds meer informatie publiek gedeeld zal worden. De gedeelde informatie op dit moment is nog beperkt, er is een vrees dat dit niet beperkt zal blijven. Het beleid is gevoelig voor die bezorgdheid en wil perverse effecten volledig uitsluiten. Daarom wordt de regeling uit artikel 11.2.3, §2/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 opgeheven.

Deze opheffingsbepaling doet uiteraard geen afbreuk aan de verplichtingen uit artikel 11.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 met betrekking tot:

- o het door publieke organisaties verplicht op een opvallende plaats die duidelijk zichtbaar is voor het publiek aanbrengen van een geldig energieprestatiecertificaat voor gebouwen met een bruikbare vloeroppervlakte groter dan 250 m² en waarin overheidsdiensten en instellingen gevestigd zijn die aan een groot aantal personen overheidsdiensten verstrekken, en die derhalve vaak door het publiek bezocht worden (art. 11.2.1, §2, eerste en tweede lid);
- o het in niet-residentiële gebouwen met een totale bruikbare vloeroppervlakte van meer dan 500 m², die frequent door het publiek worden bezocht, verplicht aanbrengen van een geldig energieprestatiecertificaat op een opvallende plaats die duidelijk zichtbaar is voor het publiek (art. 11.2.1, §2, derde lid);
- o de actieve informatieplicht die rust op elke verkoper, verhuurder, erfpachtgever, opstalgever, houder van een zakelijk recht, en ook de opdrachthouder, lasthebber of gevolmachtigde, met betrekking tot

////////////////////////////////////
////////

commerciële advertenties die hij plaatst of laat plaatsen voor de verkoop of verhuur van een gebouw of de vestiging van een zakelijk recht erop (art. 11.2.1, §3).

Artikel 45

De Europese Unie verwacht een grote bijdrage van de waterstofeconomie om de transitie naar een klimaatneutrale samenleving te realiseren. Om het Vlaamse beleid ter ondersteuning van het gebruik van waterstof te kunnen monitoren en teneinde te kunnen voldoen aan Europese rapporteringsverplichtingen, wordt de Vlaamse Regering dan ook gemachtigd om rapporteringsverplichtingen op te leggen aan elke beheerder van een waterstofleiding of -net in het Vlaams Gewest (waaronder ook de beheerders van leidingen of netten voor het vervoer van waterstof, op grond van de exclusieve gewestelijke bevoegdheid inzake rationeel energiegebruik en de nieuwe energiebronnen zoals toegelicht bij artikel 1) en aan elke gebruiker, producent en leverancier van waterstof via een wijziging van artikel 12.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. De Vlaamse Regering kan daarbij de beoogde doelgroepen nader bepalen in functie van wat de Europese rapporteringsverplichtingen opleggen. Het gaat hierbij steeds om gegevens van ondernemingen die rechtspersonen zijn. Deze bepalingen van het ontwerpdecreet hebben dus geen betrekking op de verwerking van persoonsgegevens.

Het rapporteren van waterstofdata werd geïntroduceerd bij de Verordening (EU) 2022/132 van de Europese Commissie van 28 januari 2022 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1099/2008 van het Europees Parlement en de Raad betreffende energiestatistieken, wat de uitvoering van de herzieningen van de jaarlijks, de maandelijks en de maandelijks op korte termijn in te dienen energiestatistieken betreft. Vanaf 2025 zijn de lidstaten verplicht over de waterstofdata van het vorige kalenderjaar aan Eurostat te rapporteren in een aparte balans. Deze zeer uitgebreide template omvat onder andere productie, invoer/uitvoer, voorraden, transformatie en verbruik per sector.

Artikel 46 en artikel 47

Artikel 5 en artikel 6 van de nieuwe richtlijn (EU) 2023/1791 die op 20 september 2023 in het Publicatieblad van de Europese Unie werd bekendgemaakt, voorzien in een leidende rol voor de publieke sector op het gebied van energie-efficiëntie en vereisen een voorbeeldfunctie van de gebouwen van overheidsinstanties. Die voormelde artikelen bevatten dan ook verschillende verplichtingen voor de centrale, regionale en lokale overheden.

Een van die specifieke verplichtingen die via artikel 6, lid 5 van de Europese richtlijn (EU) 2023/1791 aan de lidstaten wordt opgelegd, is de verplichting om een algemeen beschikbare en toegankelijke inventaris op te stellen van verwarmde en/of gekoelde gebouwen, die eigendom zijn van of gebruikt worden door overheidsinstanties en een totale bruikbare vloeroppervlakte van meer dan 250 m² hebben.

De *ratio legis* achter deze Europeesrechtelijke verplichting is dat, om het renovatietempo vast te stellen, de lidstaten een overzicht moeten hebben van de gebouwen die het niveau van bijna-energie neutraal gebouw niet halen. Daarom moeten de lidstaten een inventaris van openbare gebouwen, in voorkomend geval met inbegrip van sociale woningen, publiceren en actueel houden als onderdeel van een algemene databank van energieprestatiecertificaten. Deze inventaris moet ook particuliere actoren, waaronder energiedienstenbedrijven, in staat stellen renovatieoplossingen voor te stellen, die kunnen worden geaggregeerd door de waarnemingspost voor het gebouwenbestand van de Unie.

////////////////////////////////////
////////

In de inventaris kunnen gegevens uit bestaande inventarissen van gebouwenbestanden worden opgenomen. De lidstaten moeten passende maatregelen nemen om het verzamelen van gegevens te vergemakkelijken en de inventaris toegankelijk te maken voor particuliere actoren, waaronder energiedienstenbedrijven, zodat deze een actieve rol kunnen spelen bij renovatieoplossingen.

De inventaris moet ook worden gekoppeld aan het overzicht van het gebouwenbestand dat wordt gemaakt in het kader van de nationale plannen voor de renovatie van gebouwen overeenkomstig Richtlijn 2010/31/EU en de relevante databanken. Algemeen beschikbare en toegankelijke gegevens over de kenmerken van het gebouwenbestand en de renovatie en energieprestaties van gebouwen kunnen door de waarnemingspost voor het gebouwenbestand van de Europese Unie worden geaggregeerd om aan de hand van vergelijkbare gegevens meer inzicht te krijgen in de energieprestaties van de sector gebouwen. De inventaris dient ten minste de volgende gegevens te bevatten: a) de vloeroppervlakte in m²; b) het gemeten jaarlijkse energieverbruik in verband met verwarming, koeling, elektriciteit en warm water, voor zover deze gegevens beschikbaar zijn; c) het energieprestatiecertificaat van elk gebouw, afgegeven in overeenstemming met artikel 16 van Richtlijn 2010/31/EU.

De Vlaamse Regering kan betreffende het personele toepassingsgebied evenwel voorzien in vrijstellingen of afwijkingen op de verplichtingen voor de openbare besturen die industriële of commerciële activiteiten uitoefenen.

Gebruikmakend van de mogelijkheid uit de richtlijn zijn openbare besturen bevoegd voor Defensie, uitgezonderd hun residentiële gebouweneenheden of kantoorgebouwen, van het toepassingsgebied uitgesloten. Het begrip "Defensie" wordt verstaan onder zijn spraakgebruikelijke betekenis, m.a.w. de constituerende delen van de Belgische Strijdkrachten (de vijf componenten (Land-, Marine-, Lucht-, Medische- en Cyber-)), maar ook de daarbij aansluitende inlichtingendiensten die bevoegd zijn voor de veiligheid van de staat in zoverre zij überhaupt over gebouwen en infrastructuur in het Vlaamse Gewest beschikken. Vallen niet onder deze uitzondering: de federale en lokale politiediensten.

Om te garanderen dat de inventaris ook kan dienen om de energiebesparingsverplichting uit artikel 5 van de nieuwe Richtlijn (EU) 2023/1791 op te volgen, moet minstens de data met betrekking tot kalenderjaar 2021 en later ter beschikking gesteld worden. 2021 fungeert namelijk als referentiejaar voor deze energiebesparingsverplichting. Teneinde dit echter voor de openbare besturen in de praktijk mogelijk te maken wordt thans ook expliciet bepaald dat de beschikbare gegevens van de productie, injectie, afname, verbruik van elektriciteit en aardgas in dat kader door de netbeheerders ter beschikking worden gesteld van het openbaar bestuur.

Het artikel 12.3.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, dat reeds in een aantal transparantieplichtingen voor de overheden voorziet, dient te worden opgeheven zodat het meer in lijn wordt gebracht met de verplichtingen uit deze nieuwe Europese richtlijn. Het bestaande artikel 12.3.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 met betrekking tot de inventaris van gebouwen van de Vlaamse overheid is hierdoor als te beperkend overbodig geworden. Hierbij wordt de bestaande inventaris uit artikel 12.3.1 gefusioneerd met deze nieuwe verplichting.

Artikel 48

Via dit artikel wordt de maximumboete bij het niet voldoen aan de renovatieverplichting aanpast en wordt die gemoduleerd naargelang de aard van het gebouw (niet-residentieel versus residentieel). Momenteel bepaalt artikel 13.4.9/1, §1, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 immers een eenvormige boetevork van 500 euro tot
////////////////////////////////////
////////

200.000 euro voor zowel niet-residentiële gebouwen als residentiële gebouwen die niet aan de renovatieverplichting voldoen. Aangezien de huidige maximale boete voor residentiële gebouwen als disproportioneel kan worden beschouwd, wordt voorgesteld om een onderscheid in te voeren tussen niet-residentiële en residentiële gebouweenheden.

Als het VEKA vaststelt dat in strijd met artikel 11.2/2.1 de door de Vlaamse Regering vastgestelde minimale eisen voor een renovatie of het minimale energieprestatielabel bij residentiële gebouwen of niet-residentiële gebouwen niet werden gerespecteerd, dan kan het agentschap na de inwerkingtreding van de thans voorliggende wijziging aan de natuurlijke persoon of de rechtspersoon op wie de verplichting rust per gebouweenheid die niet voldoet een administratieve geldboete opleggen:

- 1° voor een niet-residentiële gebouweenheid: van 500 euro tot en met 200.000 euro;
- 2° voor een residentiële gebouweenheid: van 500 euro tot en met 5.000 euro.

Niet-residentiële gebouweenheden en residentiële gebouweenheden zijn echter geen vergelijkbare categorieën. Het hogere maximale boetebedrag voor niet-residentiële gebouweenheden (zowel de kleine niet-residentiële gebouweenheden als de grote niet-residentiële gebouweenheden) die niet voldoen aan de renovatieverplichting kan worden verantwoord door het feit dat het bij niet-residentiële gebouweenheden vaak zal gaan over gebouweenheden die vele malen groter zijn dan residentiële eenheden. Bijkomend zijn de eisen die aan dergelijke gebouweenheden in het kader van de renovatieverplichting op grond van artikel 9.3.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 worden opgelegd ook strenger en breder (niet enkel een labeleis maar ook minimale energieprestatieniveaus die ongeacht het bereikte label steeds moeten worden doorgevoerd en die betrekking hebben op een minimaal niveau van dakisolatie, de verplichte vervanging van enkel glas, en het verplicht vervangen van bepaalde centrale warmteopwekkers en koelinstallaties die ouder dan vijftien jaar zijn) dan degene die voor residentiële gebouweenheden van toepassing zijn en die conform artikel 9.3.4 van het Energiebesluit van 19 november 2010 enkel een labeleis hebben. Hierdoor bestaat er een objectief onderscheid tussen niet-residentiële gebouweenheden en residentiële gebouweenheden.

Het VEKA zal echter steeds de concrete hoogte van de opgelegde boete moeten verantwoorden en die moet evenredig zijn tot de gemaakte overtreding. Voor die residentiële gebouweenheden waarvoor conform artikel 13.4.9/1, tweede lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 echter door het VEKA een nieuwe termijn om zich in regel te stellen werd opgelegd, en waarvan de eigenaar, erfpachter of opstalhouder zich bij het verstrijken van de termijn nog steeds niet in regel heeft gebracht met de verplichting die krachtens artikel 11.2/2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 op hem of haar rust, wordt de maximale administratieve geldboete die bij recidivisme kan worden opgelegd verhoogd van 5.000 euro tot 10.000 euro.

Het VEKA kan bij de bepaling van de sanctie rekening houden met de ernst van de overtreding, het type van het gebouw (kleine niet-residentieel gebouweenheid, grote niet-residentiële gebouweenheid, woning, appartement), de vloeroppervlakte, extra termijn om aan de renovatieverplichting te voldoen (want niet bevrijdend), recidivisme na eerdere sanctie,...

Artikel 49

Conform artikel 13.4.11 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 legt het VEKA een administratieve geldboete op die niet lager is dan 150 euro, en niet hoger dan 20.000 in de volgende gevallen:

////////////////////////////////////
////////

- bij het zonder machtiging van de betrokken netbeheerder handelingen uitvoeren op het distributienet of op het plaatselijk vervoernet voor elektriciteit;
- bij het zonder machtiging de aansluiting op het distributienet of op het plaatselijk vervoernet voor elektriciteit manipuleren;
- bij het niet uitvoeren van de meldingsverplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van dit decreet, de uitvoeringsbesluiten ervan, het aansluitingsreglement, het aansluitingscontract of het technisch reglement;
- bij het bezorgen van informatie die niet consistent of in overeenstemming met de werkelijkheid is in het kader van meldingsverplichtingen die voortvloeien uit de toepassing van dit decreet, de uitvoeringsbesluiten ervan, het aansluitingsreglement, het aansluitingscontract of het technisch reglement.

De energiefraude die zo door het VEKA wordt gesanctioneerd kan verschillende vormen aannemen. Dit kan bijvoorbeeld zijn niet-aanmelding van lokale productie of fraude met groenestroomcertificaten of energiepremies. Energiefraude kan o.a. de kosten van de netbeheerder verhogen en daarmee de energiefactuur. Vastgesteld wordt dat het maximale boetebedrag van 20.000 euro dat conform artikel 13.4.11 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 door het VEKA kan worden opgelegd, een onvoldoende hoog bedrag is voor flagrante gevallen van fraude, zoals gevallen waar meerdere overtredingen door dezelfde natuurlijke persoon of rechtspersoon zijn begaan, of gevallen waar een zeer groot financieel voordeel uit de fraude is gehaald. In die gevallen heeft een maximumbedrag van 20.000 euro een onvoldoende afschrikwekkend effect voor de overtreder. Daarom wordt voorgesteld om te verduidelijken dat de boete "per inbreuk" kan worden gevestigd. Vanzelfsprekend zal het VEKA in elk individueel dossier moeten beargumenteren hoe de hoogte van administratieve geldboete in verhouding staat met de begane overtreding(en).

Artikel 50 en artikel 51

De handhabingsbepaling die aan de niet-naleving van het artikel 12.3.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 was gekoppeld wordt aangepast aan de gewijzigde bepalingen. Het VEKA heeft discretionaire bevoegdheid met betrekking tot de hoogte van de boete en zal bij de vaststelling ervan rekening houden met de ernst van de inbreuk, maar een boete van maximaal 20.000 euro heeft voor de grotere openbare besturen weinig afschrikkend effect. Daarom wordt de maximaal voorziene boete verhoogd naar 50.000 euro en de dwangsom per kalenderdag naar 50 euro.

Artikel 52 en artikel 53

De gewone rechtsonderhorige wordt reeds gevat door verschillende administratieve handhabingsbepalingen voor het niet nakomen van de verplichtingen met betrekking tot energie-efficiëntie en hernieuwbare energiebronnen. Het is uitermate van belang dat openbare besturen een voortrekkersrol met betrekking tot energie-efficiëntie op zich opnemen en het goede voorbeeld geven, maar tegelijk houdt dit in dat de achterblijvers zullen worden geconfronteerd met de juridische gevolgen van die nalatigheid. Deze artikelen voeren daarom bijkomende sanctiebepalingen in het Energiedecreet van 8 mei 2009 in ter handhaving van de energiebesparingsverplichtingen die in uitvoering van artikel 5 en artikel 6 van richtlijn (EU) 2023/1791 aan de openbare besturen worden opgelegd.

Artikel 54

////////////////////////////////////
 //////////////////////////////////

Conform artikel 4.1.1, eerste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wijst de VREG, voor een aaneensluitend geografisch afgebakend gebied met minstens 200.000 aangesloten afnemers, een rechtspersoon aan die belast is met het beheer van het elektriciteits- en het aardgasdistributienet in dat gebied. Hiervoor is in artikel 15.3.5/18 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 een overgangsmaatregel van toepassing.

Per 1 januari 2025 zullen echter een aantal nieuwe gemeentefusies in werking treden die ook een juridische consequentie hebben voor het werkingsgebied van verschillende distributienetbeheerders. Een aantal van de fusies (bv. De Pinte–Nazareth en Beveren–Kruibeke–Zwijndrecht) zullen immers betrekking hebben op steden en gemeenten die momenteel behoren tot het werkingsgebied van verschillende distributienetbeheerders, waardoor niet langer voldaan zal zijn aan de voorwaarden van het voormelde artikel 4.1.1.

Gelet op het verkiezingsjaar 2024 kunnen deze gemeenten niet tijdig de nodige beslissingen nemen om tegen 1 januari 2025 aan deze voorwaarde te voldoen. Een aanpassing van het Energiedecreet van 8 mei 2009 dringt zich op om gemeenten die fuseren, meer tijd te geven. Om die redenen wordt een overgangsbepaling ingevoerd waardoor de distributienetbeheerders tot wier werkingsgebied steden en gemeenten behoren die fusioneren maar die voorafgaand aan de fusie tot verschillende distributienetbeheerders behoorden tot 1 januari van het tweede jaar volgende op de inwerkingtreding van die fusie de tijd hebben om te voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 4.1.1, eerste lid, waarbij onderling gebieden kunnen worden uitgewisseld. De VREG doet conform de procedure die de Vlaamse Regering volgens artikel 4.1.4 heeft vastgesteld, waar dat nodig is, een nieuwe aanwijzing als distributienetbeheerder of wijzigt de bestaande aanwijzing als distributienetbeheerder.

Artikel 55

Dit artikel voegt een overgangsmaatregel in titel XV, hoofdstuk III van het Energiedecreet van 8 mei 2009 in met betrekking tot de uiterste timing van het indienen door de aardgasdistributienetbeheerders en de elektriciteitsdistributienetbeheerders van de veiligheidscodes uit de ontworpen artikelen 4.1.11/8 en 4.1.11/9 met het oog op het goedkeuren ervan door de Vlaamse Regering teneinde een inwerkingtreding van de nieuwe regels op 1 januari 2026 te kunnen verzekeren.

Artikel 56

Dit artikel voorziet in een overgangsbepaling inzake waterstofrapportering om zodoende sneller tot een basisrapportering te komen die later nog verfijnd kan worden. Dit is noodzakelijk om een zicht te krijgen op de invulling van de doelstelling opgenomen in artikel 22 van de recent goedgekeurde REDIII om tegen 2030 een aandeel van 42% uit RFNBO te bereiken in het waterstofverbruik. Bijkomend wordt er dan ook voorzien dat data aan het VEKA bezorgd dienen te worden die noodzakelijk zijn voor het beoordelen van mogelijke uitzonderingen voorzien in recital 62 en artikel 22 op deze REDIII-doelstelling.

Waar in deze overgangsbepaling wordt gesproken over "sector van het afnamepunt voor waterstof" wordt bedoeld op de sector volgens de NACE-codes.

Artikel 57

Dit artikel bepaalt als overgangsbepaling de timing van het indienen van de investeringsplannen en databeheersplannen, vermeld in de artikelen 4.1.19 en 4.1.19/1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Dit houdt wat het investeringsplan betreft in dat

////////////////////////////////////
////////

in tegenstelling tot de huidige in het Energiedecreet van 8 mei 2009 voorziene regeling er in 2024 geen investeringsplan zal moeten worden ingediend.

Artikel 58

Dit artikel betreft een overgangsbepaling met betrekking tot het moment dat de VREG voor het eerst in de transparantie over de groenestroomcertificaten, warmte-krachtcertificaten en garanties van oorsprong moet voorzien.

Artikel 59

Dit is de inwerkingtredingsbepaling.

//
//